

O položaju po svetu čitajte članek spodaj na tej strani.

Vojne vihre se nadaljujejo vzlic zmagi zaveznikov

Mala Nizozemska hoče ostati imperialistična sila. — Poboji v Palestini, umori v Burmi, borba na Kitajskem, v Indiji in Grčiji

Dasi smo v "mirni dobi", je na milijone ljudi po svetu v oboroženem konfliktu in to v čezdalje večjem obsegu.

Vojna je na Kitajskem in vladava v Nankingu je vpkicala v svojo armado nadaljne letnike, ker hoče streti komuniste "enkrat za vselej". Ampak to skuša že dolgo, pa ji ne gre.

Korupcija ljudstvu odvratna

Ciang-Kaišekova vlada je tako korumpirana, in je od ameriških davkoplačevalcev dobila že toliko milijonov — pravzaprav milijard — da ne more biti "priljubljena" ne na Kitajskem in ne med ameriškim ljudstvom.

Sedanja mobilizacija "proti komunistom" ni nič drugega kot nadaljevanje nesrečne politike Ciang-Kaišekovega režima, ki ga v glavnem že skozi leta in leta podpira ameriška vlada. A rešiti ga ne more.

Naša vlada je kitajskemu diktatorju že ogromno pomagala. Nekaj našega vojaštva je še na Kitajskem. Naše bojne ladje so tam in na bližnjih otokih, ki smo jih vzeli Japoncem. A "komunisti" se bore dalje čeprav slabo oboroženi in imajo v svojem področju teritorij, na katerem živi kakih 80 milijonov Kitajcev. In pa tudi pretežni del Mančurije je že v njihovih rokah. A nihče ne more Sovj. uničiti, da se umešuje v Kitajsko toliko, kot se umešava vanje Zed. države. Tam ni ne sovjetskega vojaštva, ne oborožene pomoči kitajski takozvani komunistični armadi.

Toda vojna na Kitajskem bo nadaljevana in Ciang-Kaiškov koruptni režim bo moral prej ali slej pasti, pa tudi če bi mu naša vlada še tako pomagala. Ta igra je za našo deželo silno draga in nič ne donosa.

Vojna v Indoneziji

Minulo soboto in v nedeljo se je vojna vihra naglana nad Indonezijo. To je po prirodnih bogastvih eno najbolj zlatih vredno otočje na svetu. V minuli vojni so ga okupirali Japonci. Prej so ga skozi dolgo dobo izkoriščali nizozemski (holandski) kapitalisti s pomočjo svojih tovarišev Angležev, Američanov in tudi Japoncev.

Indonezija je bila do minule vojne nizozemska kolonija, a Japonci so jo "osvobodili" ter ji dali "neodvisnost". Le indonezijska bogastva so si prisvojili. Po porazu Japonske se je ljudstvo teh velikih, plodovitih otokov odločilo, da ne bo več hlapčevalo tujemu kapitalu ter

se oklicalo za neodvisno republiko.

Okrog 70 milijonov indonezijskega prebivalstva je muslimanske vere. Mala Nizozemska šteje le nekaj milijonov prebivalcev, pa je bogatejša od svojih kolonij na Pacifiku in drugje kot nobena druga majhna imperialistična država v tolikini meri.

Anglija in Amerika prihiteli na pomoč

Indonezija je po porazu Japoncev uvidela priljubljenost, da se enkrat za zmerom iznebi nizozemske nadvlade. Tedaj pa je to namero domačinom prepredila Anglija s svojo invazijo, in pa Zed. države s svojimi ladjami ter dovažanjem municije armadi ter novodošlim nizozemskim četam.

Ko so Nizozemci navozili tja kakih sto tisoč mož svoje armade, jih je opremila Anglija in Amerika z najmodernejšim orožjem, z letali, s tanki itd. Domačinska armada ima več sto tisoč mož, toda ne pomenijo mnogo, ker so primitivno opremljeni in lahko kose po njih anglo-ameriška letala — seveda pod zastavo nizozemske kraljice Vilhelmine, kot so kosili Mussolinijevi sinovi in njegovi drugi italijanski letalci starokopitno oborožene Etiopce v času, ko je udril v njihno deželo v imenu "križa in civilizacije".

Vlada indonezijske republike se je že večkrat napolardno obrnila k tajništvu organizacije Združenih narodov, pa kaj bi ji (Konec na 5. strani.)

Novo stališče ameriške vlade za obnovitev nemške industrije

Porurje (Ruhr) je bil center največje industrijske koncentracije na svetu. Tu si je kajzer zgradil mašinsko svojo armado, ki je kljubovala štiri leta skoro vsemu svetu.

Tu je obnovil s svojimi prusjanskimi aristokrati nemško bojno silo Hitler, ki je istotako — ali še celo veliko bolj kot kajzerjeva — raztezala svoje prste po vsi Evropi, v Azijo in v Afriko.

Velika trojica (Roosevelt, Churchill in Stalin) se je v raznih pomenkih med sabo zedinila, da se kolosalne nemške industrije, ki bi bila potentna sila za obnovo novega nemškega mehaniziranega militarizma ne sme več obnoviti.

To je držalo do nedavna, ko je iz našega državnega departamenta prišlo (za sedaj še neuradno) ekonomski konferenci v Parizu sporočilo, da se mora tistih šestnajst evropskih držav, ki so se udeležile posvetovanja o ekonomski obnovi svojih krajev, sprijazniti s staro resnico, da je Nemčija srce evropskega gospodarskega omrežja.

Torej je treba predvsem obnoviti najprvo nemško veleindustrijo v Porurju, ki je v angleški okupacijski coni.

Poročevalec čikaškega Suna piše iz Londona, da je bilo to sporočilo zborovalcem ekonomskega zdravljenja Evrope zelo neprijetno. Posebno se pokroviteljska zborovanja, Ernestu Bevinu in francoskemu vnanjemu ministru Bidaultu.

Francija bi sicer rada obnovitev industrije v Porurju, toda pod svojo kontrolo in sebi v korist, dočim zahteva nemški Saar, kjer so veliki premogovniki, popolnoma zase. Nova ameriška taktika pa stremi za tem, da je Evropa ekonomsko neozdravljiva, ako se Nemčijo pusti na bolniški postelji, namreč ako se ji ne dovoli postati spet mogoča svetovna industrialna sila, kakor je bila pred vojno in pred prvo svetovno vojno.

Bidault se boji pristati v tako "rešitev", ker v tem slučaju bi Nemčija okrevala veliko hitreje kot pa Francija; in vrh tega bi bila od slednje v vsakem oziru daleč naprej. To bi pomenilo v možnem novem oboroženem spopadu novo nevarnost za Francijo. In ker je bila v kratki dobi že dvakrat težko tepena, čeprav v prvi svetovni vojni ni bila poražena, je vendar bila vsled vojne bolj prizadeta kot pa Nemčija, ki je bila obakrat poražena.

Zelo neprijeten je novi ameriški načrt za Angleže. Določa, da mora Anglija izročiti Porurje iz svoje podameriške uprave. Kajti da Angleži niso sposobni opremiti Porurje z modernimi stroji, ker niti svojih premogovnikov ne morejo modernizirati, in vrh tega, ker bo ameriška vlada vse to financirala, zahteva tudi odločujočo besedo.

Angleži se bi torej morali umakniti in priznati, da so bolj in bolj potiskani v ozadje.

Drugič, Ernest Bevin je v imenu angleške laboristične vlade obljubil socializirati vso težko industrijo v angleški coni Nemčije.

To ne bo šlo, so mu odgovorili iz Washingtona. Naj se z vprašanjem, kdo naj bo bodoči lastnik nemške veleindustrije, počaka najmanj pet let, in Bevin je sedaj v stiski radi tega. Zameril se bo opoziciji v svoji stranki in nemškimi social-demokratom.

A izgleda, da bo zmagal naš državni department. Kar pomeni, da bo Evropa z ostalim svetom vred še bolj razdeljena v "zapadni blok", ki se ga sedaj snuje zares, in v vzhodnega, ki ga Sovj. unija utrjuje. Na organizacijo Združenih narodov pa pada mrak.

Tudi relifna akcija, čeprav mednarodna, imela dvojno mero

UNRRA, ki je v tem poletju prenehala, ima še nekaj ljudi v uradnih, ki zbirajo statistike o njenih dajtvah in nadzorujejo delitev živeža in blaga, kar ga ji je še ostalo v zalogah.

Njeno poročilo iz Londona, datirano 16. julija, pravi, da je od te ustanove, v katero so Zed. države prispevale okrog 75 odstotkov in vse druge dežele ostalih 25 odstotkov, dobila v blagu in v živežu največ podpore Italija — ali štirikrat več kot katerakoli druga posamezna dežela. Dobila je od leta 1945 pa do sedaj — ob razpustitvi UNRRA, 9,928,700 ton različnih potrebščin.

Vrh tega si je Italija prilastila vsled nepoštenosti v njenih pristaniščih mnogo blaga, ki je bilo namenjeno drugim deželam.

Na drugem mestu je UNRRA podprla najbolj Grčijo. Ta je dobila od nje 2,424,700 ton blaga, zdravil in živeža, in Jugoslavija, ki je v tej statistiki na tretjem mestu, pa glasom istega vira 2,424,700 ton.

Značilno je, da je Italija podpre še deželna, toda direktno iz ameriških virov, in prav tako Grčija, Avstrija in Nemčija.

Najbolj odpravna sta sedaj Poljska in Jugoslavija, da si bili v vojni naši zavezniki, Italija in Nemčija pa v vojni proti nam. Enako se lahko reče o Avstriji, čeprav se sedaj opravičuje, da se je morala boriti proti zaveznikom zaradi tega, ker je bila pod nacistično oblastjo. Toda saj je bila tudi Jugoslavija, pa je njena osvobodilna fronta organizirala svojo borbo proti fašizmu boljše kot katerakoli druga okupirana dežela.

Isto statistično poročilo iz Londona (Reuters) razlaga, da so dobile od UNRRA Avstrija, Čehoslovaška, Grčija, Italija, Poljska in Jugoslavija 86 odstotkov vseh njenih dajev, ostale dežele pa 14 odstotkov.

V teh podporah niso vštete pošiljkatve Rdečega križa, ne raznih privatnih relifnih organizacij in ne darila posameznikov.

Sedanje podpore iz Zed. držav (na vladne stroške) gredo največ v Italijo, Avstrijo, v Nemčijo in Grčijo.

Vsa podpora akcija se je namreč izpremenila ob enem v politično merilo. Države, oziroma vlade, ki so pod ameriško sfero vpliva in se ravna po željah našega državnega departamenta, nimajo težav pri dobivanju pomoči. Odrečena, ali silno omejena pa je Jugoslaviji, Poljski, Madžarski, in tudi Čehoslovaški.

Ameriške dajatve drugim deželam

Od leta 1914 so dale Zed. države raznim deželam v Evropi in drugje posojil v skupni vsoti nad sto milijard dolarjev. Čez polovico te vsote je dobila Anglija in njeno cesarstvo.

KOMENTARJI

Zbira in presoja urednik

Charles A. Eaton je važna politična osebnost. Je načelnik kongresnega odseka za vnanje zadeve. Dne 18. julija je pred svojo skupino dejal, da je možno, da se prične "strelska vojna" lahko vsak moment. In sicer na Grškem. Nato je zapretil: "Ali bo Amerika ostala pri svojem in vztrajala pri Marshallovem planu in Trumanovi doktrini (v Grčiji), ali pa bo Rusija prevzela vodstvo." Vojna psihoza se torej veča. In ako se kdo izmed čitateljev spominja, smo v tem listu prerokovali, da bo postalo tako, čim je bila proglašena doba zmage in "trajnega miru". Dokler bodo razredne razlike, dokler bo tu imperializem in kapitalizem, pa ljubosumja med deželami, je vzajemnost izključena. In kjer te ni, tam so gneзда za nove vojne.

V Sloveniji spreminjajo odvisna cerkvena poslopja v tehnične šole in v razne druge zavode, v katerih naj se bi ljudi učilo, kako si ustvariti blagostanje. Menda je sedaj vlada tam taka, da bi ljudem rajše ustvarila raj kar tukaj, namesto da bi dežela ostala v nedogled le "solzna dolina", v kateri se bi izbranci redili, drugi pa garali zanje. To po mnenju piscev v A. D. ni po cerkvenih postavah, a je po božjih, ako so v pravem tisti duhovniki, ki pobijajo klerikalizem in pohlep po bogastvih.

Bivši "škofski zavodi" v St. Vidu nad Ljubljano se sedaj predelavajo v nekako "tehnično šolo" (vir "A. D.", ki priobčuje vesti "preko Trsta"). Isti vir pravi, da je lepo, novo bogoslovje v Mariboru, ki ga je zgradila s pri-

spevki vernikov lavantinska škofija, postalo sedaj kmetijska šola... Seveda v posesti brezverske slovenske vlade. In kapele, v kateri bi bogoslovci molili, je sedaj kinodvorana. V Ljubljani pa so dali "dom duhovnih vaj" za prizidek otroški kliniki. In vzeli so tudi rezidenčni dom jezuitov (v Ljubljani). Baj je v državnih rokah sedaj tudi Rakovnik (bivši salezijanski zavod ob Dolenjski cesti tik Ljubljane), razni bivši samostani po Dolenjskem in Štajerskem in tudi nekatere cerkve so spremenjene v civilne namene. Točnega poročila o tem nimamo. Ve pa vsak Slovenec, da je bilo tehnično šolstvo po vsem Slovenskem silno zanemarjeno in da se je med ljudstvom ustvarjalo mnenje, da le duhovnik je gospod — vse drugo je nič. Zato je bil narod reven, četudi je delovala med njim močna liberalna in socialistična skupina, ki pa klerikalizmu ni mogla nikoli do živega. Zato je sedaj toliko bolj na slabšem, ker se je preobrat proti njemu nagloma izvršil namesto stopenjema, kar bi se morda zgodilo, ako bi dr. Šušteršič in dr. Korošec poslušala dr. Janeza E. Krega in njegove prišaste.

Sveta Gora pri Gorici, ki je bila v stari Avstriji slovita slovenska božja pot, pride sedaj po poročilih, ki jih dobivajo razni naši rojaki od tam, v slovenske gore. Gorica ne, pač pa sveta Meja. Ampak nekdo je v strahu pred jugoslovanskimi "komunisti", ali pa vsled navdušenosti za Italijo, "čudodelno svetogorsko Marijo ukradel". Bila je spravljena "na varno" najprvo (Nadaljevanje na 5. strani.)

V tej številki

Katka Zupančič se je vrnila s počitnic v Michiganu. in obnovila "Iveri", ki so na drugi strani.

Joško Oven pravi v svoji koloni v tej številki, da bo s pisanjem moral par tednov prenehati zaradi oblice dela doma in v delavnici. Njegov spis (na drugi strani) je ta teden posebno dober in interesanten.

V tej številki je seznam "Agitatorji na delu", ki izkazuje 193 naročnin, torej v primeri z izkazom pred štirin tedni precejšen napredek (trideset naročnin sedaj več kot pred štirimi tedni). Tudi posamezni naročniki se odzivajo z obnavljanjem naročnine direktno. Toda potrebovali jih bi vsak teden precej več, ako bi si hoteli saj za silo ublažiti skrb, kako zmagovati stroške.

Torej naj velja: Dobimo Proletarcu vsak saj enega novega naročnika in pomagajmo mu v nabiranju prispevkov v tiskovni sklad.

Mnogi so jih dobili že po ducat in več. A velika večina se še ni odzvala.

Omenili smo že v eni prejšnjih številki, da marsikdo list pusti, bodisi vsled starosti, ali pa "ker ga sploh ne bere". Ali pa ima že drugih listov "preveč", ki jih tudi "ne utegne pogledati".

Tu in tam dobimo sporočilo o smrti naročnika, in da naj pošljemo račun, ako kaj dolguje, a lista jim ni treba več pošiljati, ker ga tukaj rojeni ne znajo brati... (lahko bi seveda pogledali angleško stran, ki je po svoji vsebini sama na sebi vredna več kot je naročnina listu).

Iz mesta Latrobe, Pa., je pisala naša znana prijateljica Mary Lafrel in poslala vsoto nad \$20, ki jo je zbrala ob priliki konferenca SNPJ v njenem okrožju. Več o tem bo v prihodnji številki in imena prispevalcev pa v prihodnjem izkazu.

V izkazu prispevkov v tiskovni sklad v tej številki so beleženi vsi tisti, ki smo jih prejeli do 16. julija.

Včasih se kdo oglasi z zelo pesimističnim pismom, v katerem razlaga, kako je ljudi težko najti doma, kadar utegneš kam iti tirjati potekle naročnine, kako imajo vse sorte izgore in pa da se jih človek naveliča poslušati. Tako je bilo in bo, a vsi taki "pesimisti" postanejo po nekoliko odpočitka spet optimisti ter energični v nadaljevanju agitacije.

Čitajte v tej številki članek na prvi strani o ameriškem predlogu za obnovitev nemške industrije, članek na drugi strani o intervenciji v Grčiji in vse drugo gradivo, ker je vse zanimivo.

Klici za boj proti inflaciji ne dobe odziva

Nikjer se preteče neukročene inflacije v Zed. državah ne boje bolj kot na Angleskem. Po vojni je naša vlada dala Angliji tri in pol milijarde dolarjev kredita. Za tisti denar se bi takrat le veliko kupilo. A čim bolj cene tu naraščajo, bolj se milijoni tope v nič in Angleži vedo, da je s tem i njihova ekonomija silovito prizadeta. Boje pa se tudi ponovitve "depresije", kakršno smo dobili leta 1929, kajti če se dogodi, bo Anglija vsled navezanosti na ameriško gospodarstvo jako udarjena. In ona je v krizi že sedaj, da si nima obkuzne brezposelnosti. Toda njen uvoz je veliko večji kakor izvoz, kar pomeni isto, kot če zasluiš \$60 na teden, \$80 jih pa zapraviš. To pomeni pomikanje v bankrot in Anglija je v takem procesu, ako izvoza ne zviša toliko, ako nočejo v krizo.

Govoril je glušim ušesom. Kajti privatni kapital ni v biznisu zato, da se bi dobičkom in podražitvam odrekal temveč radi tega, da si jih viša.

Premogarji so dobili zasluzeno zvišanje mezde. Toda dobili so ga NE na stroške profitov lastnikov temveč na stroške ONIH, ki premog kupujejo. Tako je bilo prej in tako je sedaj. In podražitve so običajno zmerom večje kot pa zvišanja mezde, da si lastniki na ta način pomagajo do večjih profitov.

cen, ako nočejo v krizo.

Ker je sedaj ameriški dolar svetovna denarna enota, ali valuta, se skoro vsa mednarodna trgovina vrši v dollarskih računih. Toda ako dolar izgubi stabilnost, ako se mu bo vrednost nižala, potem bodo vse mednarodne trgovske kalkulacije, ki segajo v stotine milijonov dolarjev, šle k vrugu in istotako naša domača ekonomija.

Kongresni odsek za trgovske in splošne ekonomske zadeve, ki se peča s tem problemom, svarti, da je dežela v nevarnosti nekontrolirane inflacije veliko bolj kot pa si predstavljajo celo najresnejši ekonomski veščaki.

In predsednik Truman je pred nekaj dnevi spet apelliral — posebno na premogovnike ter jeklarske družbe, da naj ne višajo

Edino Fordova kompanije je obljubila, da cen avtom se misli še dvigniti, dasi ima vsled višjih cen premoja pri vsakem avtu sedaj povprečno \$10 več stroškov kot pa pred zvišanjem mezde premogarjem. Druge avtne družbe pa cene navijajo in nekatere v ta namen tudi ovirajo produkcijo, da avte lahko njihovih prekupci toliko dražje prodajo.

Zelo so se dvignile v poslednjih tednih tudi cene živini, žitu in stavninskem materialu, draži se meso, kruh bo podražen in mlekarke družbe v Chicagu so spet navile ceno. Vrh tega se naša nič kaj pametna vnanja politika vodi v večanje inflacije. Torej gremo po nekako silnih poteh kakor v "prosperiteti" po prvi svetovni vojni. In prav tako neprevidno.

Ne jeklarski magnati, ne premogovniški baroni, ne operirajo svojih podjetij s stališča splošne blaginje, ampak edino ako se jim "izplača". Kadar se jim ne, poženejo delavce na cesto in oni pa žive od svojih nakupiteljskih bogastev.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTIČNE ZVEZE
 NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75;
 za četrt leta \$1.00.
 Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

vsi rokupisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do ponedeljka
 popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co.,
 Inc. Established 1906.

Editor: Frank Zaitz

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00
 Foreign Countries: One Year \$3.50; Six Months \$2.00

PROLETAREC

4301 S. Lawndale Avenue CHICAGO 23, ILL.
 Telephone: ROCKWELL 2864

Grčija sedaj najnesrečnejša dežela na Balkanu - vzlic ameriški podpori

Grčija je trpela pod svojim domačim fašizmom, ki mu je načeljeval njen pokojni kralj George. Potem vsled Mussolinijevih provokacij in bombardiranj. Pa vsled nadaljevanja domače obo- rožene reakcije še tudi potem, ko je kralj moral v beg, v strahu za svojo kožo.

Potem Mussolinijeva, in končno Hitlerjeva invazija, pogaže- nje dežele in podjarmljenje pot peto okupatorjev. Nato postanek narodne osvobodilne fronte (EAM), obožoren upor proti okupa- torjem. Beg nemške armade iz Grčije in nato obnovitev civilne vojne.

Royalisti, ki so bili pod okupacijo mirni in kolaborirali s Hit- lerjem, so naglo strnili svoje stare vojaške oddelke, s podporo Churchilla so si prav tako naglo dobili municije, a velik del na- roda starega reda ni več hotel nazaj in se je pridružil omenjeni fronti. Pet levičarsko opredeljenih strank je v nji, med njimi kom- unistična, ki pa je v manjšini. Ameriški častniški poročevalci na Grškem to dejstvo še sedaj priznavajo, a njihovi listi v naši deželi ga največkrat zamolče, toliko bolj pa vpijejo, da so "komu- nisti zraven" in sploh da je vse levičarsko, "banditsko" gibanje, pod njihovim vodstvom.

Ako bi Anglija po vojni rekla, da Grčiji ne bo več usiljevala njenega diskreditiranega, izkoriščevalnega kralja, tedaj bi se EAM lahko sprijaznil z Anglijo in ji obljubil vzajemnost v od- nošajih med Grčijo in Veliko Britanijo. Toda takratni angleški premier Churchill je hotel Grčijo obvarovati za royaliste in njih- nega kralja. Ker ga Grki niso hoteli nazaj, je prišla v Grčijo po- srečovati - oziroma "delati red in mir" angleška armada in mornarica.

Toda miru Grčija še vedno nima. Namesto miru je royalistična vlada v minulih dveh tednih položaj v deželi še bolj poostrija. Poslala je svoj "gestapo" v sta- novanja vseh, ki so bili v zapisnikih osumljeni za komuniste, in dala je pometati in ječe tudi tisoče takih, ki so v njenih očeh sma- trani za nasprotnike sedanje vlade, pa čeprav niso komunisti.

V Grčiji divja teror. Grčija je - po razlaganju nekaterih komentarcov - sedaj bojišče med "vzhodom" in "zapadom". A z resnično intervencijo - z oboženo intervencijo v Gr- čiji je pričela Anglija in po padcu torijske stranke v Veliki Bri- taniji je s Churchillovo politiko na Grškem nadaljevala laborist- ska stranka. Ko je uvidela, da je to stane preveč, in da sama te stare imperialistične taktike na Grškem ne bo zmogla, je ves problem vrgla naši zvezni vladi v naročje.

Naša vlada je naloge prevzela in tako je bila proglašena "Trumanova doktrina". Grčijo je treba oteži pred "komunizmom". To se pravi, ker so se strankam v EAM zapadne sile vsled svoje intervencije v prid grških koruptivnih royalistov zamerile, se je njihna osvobo- ditna fronta obrnila za naklonjenost na vzhod.

Grčija pa je važna strategična dežela, posebno vsled oljnih zakladov v Sredozemlju, ki jih lastuje in obratuje anglo-ameriški kartel. V njem imajo sedaj ameriški interesi glavno besedo. In pa ameriške bojne ladje, ameriška letala in ako so kritiki v pravem, bodo v onih krajih kmalu tudi velike ameriške posad- ke, dočim so ameriške vojaške komisije s častniki že tam, da vež- bajo grške in turške čete, pa vojaštvo v Perziji, v Saudi Arabiji in morda še kje. N. pr. v Iraku.

Gre se za ohranitev vseh teh krajev pod starimi vladami in v starih razmerah. In ker ljudstvo na Grškem, ali saj velik del ljudstva tega noče, se upira vzlic terorju in kljub vsem drugim nadlogam, ki jih imajo gerilci v takih vojnah.

Je res čudno, kako da kraljeva grška vlada vzlic ameriški in angleški podpori - vojaški in materialni - in kljub ogromnim datjavam, ki jih je tja pošiljala UNRRA ni mogla umiriti dežele. Londonski ter washingtonski ljudje so poskušali najprvo s po- mirjenjem, a sporne skupine so si toliko narazen, da se je vsako tako prizadevanje razbilo, kot n. pr. na Kitajskem.

Za Angleže je to stanje na Grškem postalo veliko breme in sedaj ga je od njih prevzela naša vlada.

Toda civilna in ideološka vojna na Grškem med "zapa- dom" in "vzhodom" se nadaljuje. Trumanove pretnje niso za- gle.

Na konferenci varnostnega sveta združenih narodov v Lake Success je delegat naše vlade Warren R. Austin zahteval nastop proti deželam, ki ustvarjajo nered v Grčiji.

Večina komisije Združenih narodov, ki je grško stanje pre- iskovala, pravi, da so neredov in uporov v Grčiji krive Albanija, Bolgarija in Jugoslavija. Austin pravi, da ker te dežele intrigir- ajo dalje, naj se njihno intervencijo ustavi - če potrebno z obožoenimi patroljami pod pokroviteljstvom ZN.

Nemški listi, ki izhajajo v sovjetski coni Nemčije, so se tej zahtevi na vso moč čudili - češ, kdo pa se bolj umešava v no- tranje zadeve Grčije kot Anglija in Zed. države!

V istem tonu piše časopisje v Sovj. uniji in v deželah njenih zaveznic (v Zed. državah jih v tisku in v radiu označujejo za "satelitke", grško in turško vlado pa za "boriteljce za svobodo in neodvisnost").

Časopisje v sovjetskem bloku trdi, da angleški letalci na Grškem pobližajo čete osvobodilne borbe, ki so bile med vojno v

HIPNOTIZEM

KATKA ZUPANČIČ:

IVERI

Popočitniški odmevi

Danes teden sem se še zbudila v veliki beli hiši v senci veli- kantskih javorov, sem še poslu- šala jutranjico krilatih pevcev, se mi je še izza ogromnih drev- nesnih debel vabljivo svetlikala naproti modrikasta jezerska gla- dina, le prav rahlo od lahkih ju- tranjih sap razgibana. Colni na vesla in motorniki so se poziba- vali še k obrežju privezani, pri- pravljeni, da bodo čez dan zo- pet rezali brazde vzkriž in vz- dolž in bodo valovi bežali k ob- režju, pa se glasno klokotaje pritoževali zoper nastilje.

Toda bilo je še jutro, zgodnje sonce in dolge, višnjevkaste sen- se so prepletale peščeni podaljš- ek asfaltne, kratke stranske ce- ste, ki se je privijugala prav do hiše, tu pa je bilo znenada konec nje in asfalta. Se za lučaj ali dva po travnatih poti, pa si lahko sedel v travo, se sezul in vtaknil noge v vodo. Navadno je tam nekaj odskočilo, vendar si se zdrnil samo prvič, ko nisi še vedel, da imajo v visoki travi ob vodi tudi žabe svoj paradiz.

In prav množini žab in pa številnim lastovkam se je za- hvaliti, da je v tistem blaženem zatišju razmeroma malo komar- jev. So pa zato drznejši in spret- nejši od naših. Kakor da imajo ves teren človeškega telesa ta- korekoč na dani, prilete, sedejo in - evo! - pipa ti je že v ži- vem. Sama sreča, da si iščejo gostijo, ko se do dobro zmrči.

Komarji so pa tudi menda edini, po katerih se mi ni toži. Kajti toži se mi po vsem drug- gem. Toži se mi tudi po ljudeh, ki se mi zde s tiho, lepo pokra- jino skoro v popolnem skladu. Ti prihajajo tjakaj le čez po- letje za krajšo ali daljšo dobo, prinašajo s seboj menda res zgolj prijaznost in dobro voljo, sicer ne bi od stalnih naseljen- cev dobili v povračilo toliko pri- jaznosti in dobre volje.

Nikoli ga še nisi videl, ne nje- ga, ne njegove hiše, pred katero sedi - pa ti želi "dober dan", tebi, ki bivaš morda že leta in leta ob sosedu, s katerim si pa nista še nikdar izmenjala glasu, dasi bi že skoro lahko v temi narisal njegov obraz, on pa tvo- jega, če bi bila količkaj risarja obo.

Dobro dene človeku takale sprememba. Saj so počitnice če ne v glavnem, pa vsaj v dobrš- nem delu nekakšen pobeg od vsakdanjosti. Zakaj bodi vsak- danjost z vanjo vključenim del- lom i pestra, kakor iz različnih cvetk in zelenja spieteni venec, ali pa pusta in enolična ko Sa- hara, prej ali slej se naveličaš.

akojni na angleški strani, a sedaj pa Anglija podpira tiste Grke, ki so bili s Hitlerjem in izdajalci svoje domovine.

Dalje "vzhodni blok" trdi, da vežbajo ameriški častniki grške monarhistične čete in da jih opremljajo z našim najmodernej- šim orožjem in jih zalagamo z živem in uniformami.

V tem položaju trpi ves grški narod. Na bližinah so samo privilegiranci, ki se valjajo po njih po zaslugi anglo-ameriške vnanje politike. In podpirati take parazite prav gotovo ni ne demokratično, ne človekoljubno in še manj pa v prid graditve trajnega miru.

Saj se zahoče počitnic celo ta- kim - in si jih navadno tudi v polni meri privoščijo, ki so - kakor pravimo - na svetu samo zato, da Bogu čas krajejo.

Res se človek privadi in nave- ža na delo, okolico in ljudi, ki jih srečuje domalega vsak sle- herni dan in teško bi bilo pove- zati culo, pa oditi za vselej - vsaj zase vem, da bi pretakala grenke solze - toda odmahati jo za teden, ali dva ali tri - o!

Moj užitek bi bil pa še veliko popolnejši, ako bi se bil mogel tudi Jape odtrgati od svojega dela in si z menoj vred privo- ščiti teden dni prepotrebnega oddiha. Za teden dni naš, od di- ma in saj, od plina in sparine daveči ter od bacilov bolj ali manj okuženi čikaški zrak za- menjati z zrakom, tako svežim in čistim, da se ti prsa kar sama od sebe širijo, kakor da bi se ho- tela naplačati za leta nazaj in zajeti čim več te neskaljene pri- rodne dobrote.

Lepi dnevi polni blagodejne- ga sonca in osvežujočih senc, prijetni večeri, prijazna bela hi- ša in dobre, vrle duše v nji, Medveškova dva "metulja", ki ju še vedno vidim letati pod mogočnimi javori, pa k jezeru in nazaj in ki jima je bilo treba le omeniti Chicago, takoj sta se jima zmrčila obrazka - vse to in še nešteto drugih posamezno- sti mi bo ostalo živo v spominu.

Nedemokratično ravnanje s slovenskim učiteljstvom

Tik koncem šolskega leta so se pokazala znamenja nedemo- kratičnega ravnanja s sloven- skim učiteljstvom. Na zborova- nju slovenskih učiteljev in šol- nikov dne 28. maja pri Sv. Iva- nu v Trstu so se navajali pri- meri premestitev in odpustitev posameznih učiteljev in učite- lje. Z zadnjim odlokom pro- svetne oblasti Zavezniške voja- ške uprave je slovenski jezik postavljen na podrejeno mesto. Uvesti hočejo 4 ure pouka itali- janišine v redni pouk, tako da bi bili slovenski otroci prikraj- šani pri rednem pouku materin- ščine. Značilno je, da ne sme učiteljstvo sprejemati v šoli staršev otrok, če ni pri tem na- vzroč takozvani "didaktični rav- natelj". Slovenski prosvetni de- lavci se zavedajo, da je njihovo mesto tam, kjer je delovno ljud- stvo, ki je krvavelo za svobodo. Šolniki iz nabrežinskega, mlj- skega in sežanskega okraja ter iz Trsta so s svojega sestanka pri Sv. Ivanu poslali protestno resolucijo na pristojno mesto proti pristranski in krivični šol- ski politiki Zavezniške vojaške uprave.

Rusija bo z živili lahko pomagala

Iz raznih virov poročajo, da je letošnji pridelek žita v Ukra- jini bil eden izmed največjih vzlic posledicam vojne in po- manjkanju traktorjev, in da imajo tudi v Sibiriji obilno že- te. In imeli so jo v Taškentu in drugje. Ako ne bo kakih posebn- nih nesreč, bo torej Sovjetska unija bednim deželam skozni pri- hodno zimo lahko pomagala.

Tiskovni sklad Proletarca

- X. IZKAZ
 Prejeto do 16. julija 1947.
- Detroit, Mich.: Nabrala Joe Kos in August Platt na Potočnikovi farmi na 4. julija ob priliki izleta Zenskega odeska SND-\$21. Prispevali so: Thos. Petrich \$2; po \$1: Joe Kos, August Platt, Mrs. F. Zabkar, Ana Kos, Katarina Kranj, Frank Padar, Albin Serdoner, Joe Koshir, Anton Jurca, Chas. Gaber, Thos. Platt, Joe Jaklich, Mrs. K. Yunko, Paul Ocepak, Albert Na- pručnik, Mary Potochnik, Frank Pregel, Ray Travnik, Helen Arko (Cicero). Rudolf Potochnik \$1. Math Klarich 50c.
  - Santa Ynez, Calif.: M. J. Reading \$7.00.
  - Englewood, Colo.: Jacob Skerlj \$1.00.
  - Arcadia, Kans.: John Shular \$1.
  - St. Louis, Mo.: Ciril Medved \$1.
  - Willard, Wis.: Matt Malnar \$1.50.
  - John Hrib \$1.
  - Downers Grove, Ill.: Mimi Oma- hen \$3.
  - Chicago, Ill.: Mary Vertnik \$1.40.
  - Springfield, Ill.: John Gorshek 75c.
  - Cleveland, O.: Janko Rogelj \$2, Anton Jankovich 50c; Matt Meseč \$2.00.
  - Maple Heights, O.: Frank Vol- kar 75c.
  - Tire Hill, Pa.: Frank Medcen \$2.
  - McKees Rocks, Pa.: Jacob Am- brozich \$1.
  - Skupaj \$56.40, prejani izkas \$1,213.31, skupaj \$1,263.71.

AGITATORJI NA DELU

- Poročilo za štiri tedne od 30. maja do 27. junija 1947.
- Anton Zornik, Hermine, Pa. 32
  - Louis Barbarich, Milwaukee, Wis. 17
  - Martin Judnich, Waukegan, Ill. 16
  - John Krebel, Jevleand, O. 4
  - Ant. Jankovich, Cleveland, O. 12
  - Jos. Korsch, Detroit, Mich. 11
  - Angela Zaitz, Chicago, Ill. 10
  - Frank Zaitz, Chicago, Ill. 10
  - Anton Udeylich, La Salle, Ill. 8
  - Edward Tomšič, Walsenburg, Colorado 8
  - Arley Bosichnik, Chicago, Ill. 6
  - Leo Zevnik, La Salle, Ill. 6
  - Donald Lotrich, Chicago, Ill. 6
  - Max Marts, Ruhl, Minn. 5
  - Anton Tomšič, Oakland, Calif. 4
  - John Pečnik, Fontana, Calif. 4
  - Anton Shular, Arma, Kansas 4
  - Andy Krvina, Girard, Ohio 4
  - Janjo Zornik, Detroit, Mich. 4
  - Julia Parkel, Los Angeles, Calif. 3
  - Jim Dehleva, Gowanda, N. Y. 3
  - Jeanie Padar, Brooklyn, N. Y. 3
  - John Rak, Chicago, Ill. 3
  - Ant. Drasler, Forest City, Pa. 2
  - Frances Skruha, Sheboygan Wisconsin 2
  - Frank Podboršek, Cleveland, O. 2
  - Frances Vider, Chicago, Ill. 1
  - Anton Gorenc, Springfield, Ill. 1
  - Skupaj 193 naročnin. Prejani izkas 4 tedne) 163 novotina.

JOŠKO OVEN:

RAZGOVORI

Ni še dolgo ko sem "jamral" o zimi in dežju, ali nocoj ko to pišem, mi kaplja pot s čela. Pri- znati moram, da je zelo soparno in kadar je vroče v moji vasi - je še bolj vroče v Chicagu. Na vrtu zelo lepo raste. Koruza, ka- tero sem vsejal v začetku junja, mi sega do pasu. Paradižniki so se razrasli po njivi, da so sko- ro zakrili zemljo okrog sebe. Tu- di grozdja, jabolka, breskve in hruška bo precej. Narava, četudi časih precej razposajena, je vse eno naklonjena človeku - če lednji hoče kaj delati na polju. Ne, narava z vsemi svojimi ka- tastrofalnimi čini in nagani ampak človek sam, tisti "homo sapiens", kateri je baje podoben Bogu samemu, je kriv več kot tri četrtine vseh nesreč in nad- log, katere ga tlačijo. Kdo je kriv, da bibe brat brata v Grčiji, Kitajski, Palestini itd.? Kdo je kriv, da po več kot dveletnem času od kar so prenehali grmeti topovi - še ni sklenjen mir? Zakaj se danes pobija in zapira tiste, kateri so se borili proti fa- šizmu - in slavi in obdarja pri- staše slednjega? Takh vprašanji je brez števila. V imenu demo- kracije se danes vrše najostre- nejše stvari. Ali si je mogoče misliti nekaj nižjega kot podpi- ratisti tiste ljudi, kateri so ves čas okupacije služili nemškemu in italijanskemu fašizmu - podpi- ratisti izdajalce, kateri so čez noč postali demokratični patrioti in kateri danes dobivajo milijone vrednost v orožju in denarju za pobijanje onih, kateri so se kot svobodni ljudje postavili v boj proti okupatorju? Na Grškem se danes odigrava najžalostnej- ša tragedija človeštva.

Kaj bi rekli nekdanji grški veliki svobodni Aten? Kaj bi rekel Plato, stvaritelj nesmr- nega dela: "Republika in držav- nič"? Kaj bi rekel o teh ljudeh veliki Sokrat, Aristid ali pa dr- žavnik Periklej? In kaj bi pore- ki ti stari filozofi in državniči o onih, ki podpirajo v Turčiji najrnejšo reakcijo? Zgodovina bo imela končno besedo.

Po svetu

Več kot deset tisoč ljudi na Grškem je bilo brez zaslišanja iztrganih s postelj sredi noči in poslanih v koncentracijske lo- garje, nov teror v Palestini, na- daljevanje civilne vojne na Ki- tajskem, grožnje izbruha nove vojne v Indoneziji ter ekonom- ska konferenca zapadnih nara- dov v Parizu - poleg tega po svetu ni bilo veliko novega. Evi- ta Peron je bila, ko sem to pisal, še v Italiji, kjer so ji prav dobro postregli. Njena naslednja pot je bila v Francijo, kjer se sedaj zbira novo gnezdo pred nekaj časa bankrotiranega režima. V Nemčiji - posebno v zonah ka- tero kontrolirajo zapadni zavez- niki, ni ravno najbolje. Govori se zelo veliko o ponovni indus- trializaciji Nemčije; za to ide- jo so zadnje čase postali v Wash- ingtonu zelo navdušeni. V kolo- ko se bo slednje izvršilo, bomo videli v bodočnosti. Resnica je: položaj Evrope je zelo resen.

Pri nas

Naši državniki se pripravlja- jo na zaslužene počitnice. Pred- sednik Truman ter državni taj- nik Marshall bi rada, da bi kon- gresniki napravili nekaj glede tistega "Marshall plana", pre- dno se odpravijo domov. Ali kot izgleda, se ne bo zgodilo ničesar. Angleški zunanji minister Be- vin je precej razočaran, da kljub temu, da ni Rusov zraven, ne bo naš kongres in senat napravil ničesar za takojšnjo pomoč. An- glija silno potrebuje ameriške dolarje.

Tu v Chicagu ni posebnih no- vic, izvzemši dnevnih ropov, umorov in tatvin, katere pa ni- so običajne samo v našem mestu. Zadnja pomlad smo v Chicagu spremenili župana. Kelly, kateri je županoval zadnjih enajst let je šel v pokoj v zavesti, da bi vseeno ne bil izvoljen, čeprav bi znova kandidiral. Naš novi žu- pan Kennelly je samec; o njemu pravijo, da je neodvisen od ma- šin obeh političnih strank. Od zadnje administracije je podo- val čez \$6,000,000 dolga. Da, fantje so imeli dobre čase! Doli na našem jugu je še pri- lično tako kot je bilo po končani civilni vojni. V Ahoskie, N. C., je imel Kiwanis klub svojo letno prireditve. Kot je že navada ob

takih slavnostih, so tudi to pot imeli žrebanje, katerega glavni dobitnik je bil nov Cadillac avto- mobil. Ali zgodilo se je, da je imel dobitni listek neki črnc, Harvey Jones po imenu, kateri pa ni bil na tej prireditvi. Cla- ni tega kluba (vsi so beli lju- dje) so poslali šerifa k temu za- morcu, katerega listek je dobil avtomobil. Šerif mu je vrnil do- lar - to je bila originalna cena listka, rekoč: "Tvoj listek ni ve- ljaven - prvič, ker je bilo to žrebanje namenjeno samo za belce, in drugič, ker nisi bil na- vzroč. Clani kluba so imeli po- novno žrebanje. Cadillac je do- bil neki bogat zdravnik, kateri je pa sličen avtomobil že prej lastoval. Kar je bilo pa še po- zebno ironično, na listku je bilo napisano: "Navzočnost pri žre- banju ni potrebna." Zadnje no- vice iz tega mesta so, da bo Har- vey Jones vse eno dobil nov av- tomobil. Stvar je bila namreč preveč škandalozna.

Poročilo z doma

Pred nekaj tedni sem prejel pismo od moje nečakinje iz Sv. Križi pri Litiiji, v katerem mi piše o medvojnih razmerah. V enemu mojih pisem sem jo vprašal, kakšno je bilo razmerje med vojno v naših vaseh glede domačih izdajalcev. Nečakinja mi odgovarja: "V Sv. Križu in v Gabrovki ni bilo nobenega iz- dajalca. Na Klancu je bil eden, v Tihobovju dva, v Moravčah so bili pa vsi", izvzemši dveh hiš. Na Hohovci pa prav vsi, tako, da so jo prekrstili v "babjo vas", kjer so samo ženske ostale do- ma. Sv. Križ je poznan daleč okrog. Dal je največ hrabrih si- nov funkcionarjev, kateri so bili poveljniki in komisarji. Bili so Hostnik Lojze, Miklič Karol, Borštner Róbi in Kotar France. Ti so padli. Živi so pa in imajo zelo odgovorne službe Kožamelj Anton, Borštner Jože, Burja Ja- nez ter Rappal Rudi. Vsi ti so odšli k partizanom zgodaj spo- mladit leta 1942. In ti niso vsi. Odšlo jih je še veliko drugih. Kožamelj France je oslepel. Kot je Sv. Križ z okolico dal veliko komendantov in komisarjev, so jih dalec Moravče beli gardi. Eden prvih je bil Grčar France, in zloglasni Lavdan. Se danes nas je strah, kadar se ga spominja- mo. Tudi nas je oropal in na- pravil za berače. Sedaj kleče- plazi nekje na Koroškem. Z njim je še veliko njegovih tovari- šev."

S tem člankom se za nekaj ted- nov moja kolona ustavi. Vzrok je veliko dela doma - na vrtu in v delavnici. Soderugom in pri- jateljem pa želim prijetne po- letne dneve ter ne pozabimo Proletarca!

Draga armada

Za termin od 1. julija letos do 30. junija prihodnje leto je kon- gres dovolil za vzdrževanje zve- zne armade vsoto \$6,160,000, -000. Za zračno bojno floto pa se bo potrošilo kakih \$600,000,000.

Tole mi ne gre v glavo?

Kako to, da se ameriške de- lavske unije ne spominjo, da bi morale imeti v zakonodajah svo- je poslance, kakor jih imajo n. pr. farmarji in trgovski ter indus- trijalni krogi, to mi nikakor ne gre v glavo! Okrog šestnajst milijonov delavcev je v uniji, a v kongresu pa imajo komaj prgičte "prijeteljev"!

PRIPovedNI DEL

WANDA WASILEWSKA:

Iz ljubezni

(Nadaljevanje.)

Roka se je dotaknila las. Ni mogla, da ne bi stalno z grozo mislila na to, da je to edna roka. Zganila se je — saj ni bilo mogoče kot prej opreti se z laktmi na njegova kolena. Se enkrat mu mora pogledati v obraz, da ne bi opazil, kako se tega boji. Marijo je bilo groza.

"Ljuba moja..."

Priprla je oči. To je moglo biti od veselja, od opoja in sreče — saj ni mogel uganiti, da v njenem srcu to minuto ni ničesar razun strahu... Kako nepopisno iznakažene ljudi je videla, prevezovala, zdravila v tej bolnišnici. In nikoli, nikoli, šele zdaj prvič...

Da, a vendar, nihče od njih ni bil njen mož. Samo Grigorij.

Z grozo je mislila na to, kaj bo dalje. Treba je vendar nekaj govoriti, nekaj napraviti, a takt bo opazil...

"Kako mi je bilo težko, kako strašno težko. A zdaj..."

Kaj zdaj? Kaj zdaj?

S težavo se je otrešla odrevenelosti in ne da bi pogledala, je s hladno roko, v kateri ni bilo življenja, pobožala njegovo roko.

"Kakšna sreča biti zopet s teboj..."

Hitro je sklonila glavo. Ničesar ni videl, ničesar opazil. Da bi le o ničemer ne spraševal, da bi le ne bilo treba pripovedovati, govoriti...

Vrata so se narahlo odprla.

"No, Marija Pavlovna, moramo vas za minuto ločiti od moža," je rekel dežurni zdravnik. "Malo si odpočijte, mi se bomo ta čas pobrigali za bolnika."

"Jaz..." je šibko odgovorila Marija, a zdravnik je zamahnil z roko.

"Ni niti govora. Počivajte. Potem vas bomo povabili."

Marija se je s težavo nasmehnila v stolu sedečemu pohabljenju in odšla. V dežurni sobi je težko omahnila na stol in se z brado naslonila na prekrizane roke.

Torej, to je res Grigorij. Tako se končuje sreča, mladost...

"Marija..."

Voroncov jo je pobožal po roki. Sovražno ga je pogledala.

"Ne bodi žalostna... To je tako prvi hip. Zdravili ga bomo... Marsikaj se da narediti..."

Nasmehnila se je s suhim, zlobnim nasmehom.

"Marsikaj je mogoče narediti... Kaj moreš narediti, veliki zdravnik?"

"Proteze, plastične operacije..."

"Vem, vem..."

Kaj more vedeti Voroncov o strašnem oropanju srca, o črni praznoti, ki se je naselila v duši? "Odpočiti se moraš, Marija. Preveč je teh vtisov. Potem bo laže... Jasno, razumem." Ne, ničesar ni razumel. Kakšni vt-

si? Najhujše od vsega je prav to, da ni bilo nobenih vtisov.

Mariji se je zdelo, da je že slutila, že zdavnaj vedela, da bo vse tako. Otrpnilo, izsušilo prazno bo postalo srce in ničesar več ne bo moglo čutiti, doživljati. V njej je naraščal gnev proti človeku, ki ji sedi nasproti in jo gleda s sočutjem. Kako sme čutiti z njo? Ona ni nikogar prosila za sočutje. Ostati hoče sama s svojo nesrečo.

"No, kaj tako gledaš, modri doktor? Obžaluješ me, kaj ne? Ni dā bi oboževal, ni da bi delal žalosten obraz. Kakor je, tako tudi bo."

"Kako je, Marija?"

Nagnil je glavo in ni gledal Marije, Mehanično je gladil gube na prstu.

"Saj jaz ne vem, kako je," je tiho dodal.

"Ne veš? Zelo enostavno in navadno. Delala bom v bolnici in skrbela zanj vse življenje, slišiš, vse življenje. Naj bo tak, brez noge, brez roke, z iznakaženim obrazom. Slišiš?"

"Ne jezi se, Marija. Tako tudi mora biti. Samo... Samo, to ni prav, Marija," je končal, bežeč pred njenim pogledom.

"Kako, ni prav?"

"Ti bi morala to povedati z drugačnim tonom."

"Ah, tako! S patosom, s solzami in polaganjem rok na srce?"

"Ni nujno. Predobro veš, o čem govorim. Nikar, Marija! Ne smeš tako!"

Pogledala ga je s plamtečimi očmi.

"Tako? A to, kar se je zgodilo z mojim življenjem, z mojo srečo, — to je mogoče, to je v redu? To te ne vznemirja, ne ogorča? Le jaz, jaz moram biti večno taka, kot je treba, vzorna, razumna, mirna, moram se obvladati. Da?"

"Ne samo ti, Marija." Njegov glas je strogo zvenel. "Ti si ena od tisočih in tisočih."

"Ta nauk sem slišala od tebe že stokrat. Zato, ker nisem sama, mi mora biti laže, kaj ne? ga je posmehljivo prekinila.

"Da, zato ti mora biti laže. Razumeti moraš. V ostalem, zakaj sploh ta razgovor? Mislim, da bo še čas. Zdjaj pa se moraš odpočiti."

Potrkali so na vrata.

"Marija Pavlovna, profesor prosi. Vašemu možu menjavajo obvezo."

Pokimala je Voroncov in odšla. Mož... Čudna beseda, kaj pomeni? Prej je pomenila: Grigorij. A zdaj?

"Evo Marije Pavlovne. Nismo hoteli začeti brez vas. Končno, treba je nekoliko asistirati tudi pri preobvezovanju moža, ne?"

se je dobrodušno nasmehnil profesor. Mehanično je podajala obveze, tampone, špirit. Roke ji niso drhtele, ni čutila vznemir-

jenja. Vse je bilo kot vedno. Stari profesor je seveda mislil, da je zanj sreča pomagati pri prevezovanju Grigorija. Ni hotel začeti brez nje.

V tej dvorani je asistirala pristo in sto prevezovanjih. Stokrat je podajala obveze, instrumente. Ta, na operacijski mizi ležeči okrnjeni človek — je Grigorij. Smešno in neumno — to je Grigorij. Če bi profesor naenkrat vedel, kaj ona misli in čuti ta trenutek Najbrž bi ji rekel, da mora oditi in se nikoli več ne sme prikazati. Nekolikokrat je profesor dvignil oči od svoje dela in jo dobro, razumevajoče pogledal. Da, poštemu profesorju se je vse to zdelo enostavno in lahko. Našli so moža, za katerega so pomotoma javili, da je padel, in žena od veselja blazni. Ničesar drugega si profesor ni mogel predstavljati. Zanj mora biti sreča, da zvija obveze za lastnega moža. Čakal jo je, ni hotel začeti brez nje — kakšna dobrota, kakšna obzirnost!

Kri v beli čašici — to je kri Grigorija. Mokri, lepki lasje — to so lasje Grigorija. Pod obvezo postopoma izginjajoča rdeča maska — to je obraz Grigorija. "In tako bo vse življenje!" je pomislila, skrbno, mirno navijačo obvezo. Grigorij se bo vrnil domov, v prav isti dom, ki sta ga skupaj gradila in krasila. Prav v isti sobi bo, kjer vsak predmet pohištva, vsaka malenkost spominja na skupaj preživete trenutke. Vendar Grigorija in Marije — prejšnjih — ni več. So neki novi ljudje. Ona je postala druga... čeprav tega skoraj nihče ne vidi. Pa tudi to bodo končno opazili. Ni mogoče, da bi se v njenem srcu vladajoč nemir ne odražal na obrazu, da ne bi položil nanj svojega pečata.

"Končno lahko vzamete svojega moža," se je pošalil profesor, in Marija je mehanično, kot je to delala že tolikokrat, porinila vozicek, na katerem je ležal Grigorij, k vratom.

Zdjaj je prvič začutila utrujenost do popolne izčrpanosti. Morala se je premagovati, da je lahko izvršila, kar so od nje zahtevali. Prej ji je dajal veselje in moč Grigorijev nasmeh, njegov glas, pogled njegovih oči. Zdjaj pa je Griša ležal tu, vsako minuto je mogla vstopiti in ga videti, vsako minuto je lahko slišala njegov glas. A to ji ni dajalo ne moči, ne veselja, ne sreče.

"Pa saj vendar delam kot prej," je Marija mirila samo sebe, a v istem trenutku je prav dobro vedela, da ne dela tako kot prej. Prej je dajala ranjenecem svoje veselje, svojo vero, svojo moč, svojo mladost in svežost. Zdjaj je dajala le vodo, obveze, praške in kapljice.

Pa kaj, ne slabša, ne boljša ni od sto drugih sester, ki delajo normalno in si ne trpajo glave s kakšnimi posebnimi poslanstvi, si je spet govorila; a vedela je, da je to laž. Prej je znala delati vse drugače. Zdjaj pa se je vse končalo.

(Dalje prihodnjič.)

Kam vlagati prihranke

Chicago. — V tej številki je finančno poročilo Jugoslovanskega hranilnega in posojilnega društva, iz katerega je razvidno, kako sijajno je napredovala ta kooperativna ustanova v zadnjih nekaj letih. Njene aktivne znašajo že nad dva milijona dolarjev. In obrestna mera je še vedno 3 odstotke na vlogo, do čim jih v bankah sploh več ne dobite (namreč obresti) ali pa prav nizke.

Priporočamo vsem, ki želijo svoje prihranke vlagati v varno podjetje, da se oglašijo v Jugoslovanskem hranilnem in posojilnem društvu, 2610 So. Lawndale Ave., Chicago 23, Ill.

Poslušajte

vsako nedeljo prvo in najstarejšo jugoslovansko radio uro v Chicagu od 9. do 10. ure dopoldne, postaja WGES, 1360 kilocycles. Vodja je George Marchan.

"...PREMISLUJEMO, KAJ - ČE SE DOGODI NOVA KRIZA..."

V NEW YORKU je bilo že v maju 400,000 brezposelnih. V Detroitu jih je že tudi tisoče ob delo. In tako več ali manj vseposod. In vrh tega stavke ter nova protiumijska postava, ki nam obeta zelo zelo slabe čase.

Ameriška zdravstvena javna služba v akciji

Nedavni pojav nekaj slučajev koz v mestu New Yorku in v sedmih okrajih, je opozoril javnost na izvrstno delo krajevnih zdravstvenih oddelkov in obnem tudi na delovanje ene najvažnejših agencij zvezne vlade — Javne zdravstvene službe. Ta vladna agencija je imela svoj izvor v kongresni vzpostavitvi mornariških bolnic, kjer se je nudilo zdravstveno oskrbo ameriškim mornarjem. Kasneje se je tozadevno zakonodaja raztegnila, da je zdravstvena služba vključevala druga širša polja zdravstva, ter nudila pomoč številnejšemu prebivalstvu. Danes se po pravici ta javna služba naziva za "policeja narodovega zdravlja".

Za časa pojava koz se je zdravstvena služba izkazala sijajno, ko je takoj poslala za nosilcem bolezni svoje uslužbenke. Dognano je bilo namreč koj v začetku, da je koez prinesel neki Mehikanec, ki je prekoračil našo mejo pri Laridi, Texas, in potem nadaljeval pot z avtobusom do New Yorka. Zdravstvena služba je svojim ljudem naročila naj takoj pregledajo vse hotele in obpotne kabine za turiste v katerih se je Mehikanec morda ustavljal. Poiskali so tudi osebe, ki so se vozile na istem avtobusu ter jim svetovali naj se dajo takoj cepiti proti kozam.

Da se prepreči morebiten izbruh epidemije koz, je bilo odrejeno splošno cepljenje v mestu New Yorku. Pri tem je sodelovala Javna zdravstvena služba, ki je tudi v tem slučaju natančno proučila možnost zanešenja epidemije bolezni po eni sami osebi. Spričo tega se bo odslej podvojilo paznjo pri pristitvi tujih in domačih ljudi, ki prihajajo v deželo od zunaj. Na vseh točkah vstopa v Zed. države ima zdravstvena služba nastavljene uniformirane zdravstvene uradnike, ki pregledajo slehernega potnika preden je pripuščten v deželo. Sicer je ravno v slučaju koz težko spoznati bolezen v njenem začetnem stadiju — vzame namreč dva do tri tedne preden se znaki bolezni pokažejo na zunaj. Dotlej pa boleznj sploh ni mogoče ugotoviti.

Naša zvezna javna zdravstvena služba ima še druge funkcije. Proučuje mentalne in fizične bolezni človeštva in obnem razvija ter uvaja metode preventivnosti in kontrole. Poseduje mnogo laboratorijev v to svrno, a največji je National Insti-

tute of Health, kot tudi institut za raziskovanje raka, ki postaja ena najbolj nevarnih in smrtonosnih bolezni v Zed. državah. Po posredovanju te zdravstvene službe se nakažejo šolnine obetajočim talentom na polju raziskovanja raznih bolezni in medicine sploh. Univerze, laboratoriji ter razne druge privatne institucije prejemajo pomoč federalne zdravstvene agencije. Njenega sodelovanja so deležne z ozirom na sanitacijo in splošno zdravstveno službo posamezne države in mesta, okrajia itd. Pod njenim vodstvom se izvajajo programi za kontrolo tuberkuloze, raka in spolnih bolezni. Industriala higijena in splošno javno zdravje dobiva istotako pozornost zvezne zdravstvene agencije, ki tudi z ostrim očesom pazi na uporabo (in zlorabo) narkotičnih sredstev.

Ameriški mornarji so še vedno deležni pomoči od te javne službe, mornarji na tujih ladjah tudi dobe zdravstveno pomoč v naših pristanih, toda lastniki ladij dobe račun za nudenje take pomoči njihovim posadkam. Zdravniki federalne zdravstvene službe pregledajo prosilce za vladne službe in druga podobna državna javna dela. Slednjemu Američanu pridejo tudi vedno pred oči knjižice, razstave, letaki in druga sredstva, s katerimi Zvezna javna zdravstvena služba izobrazuje ameriško ljudstvo v zdravstveni higijeni ih preprečitvi bolezni ter ohranitvi zdravlja posameznika in deželne sploh. Načelnik te službe je vrhovni kirurg Zed. držav.

Zmerom novi priseljenci

Kljub občutni gospodarski krizi v Trstu narašča dotok priseljencev. Dočim izkazuje prebitek prebivalstva v marcu 639, aprila 845, je v maju narastel na 946 ljudi. Gre predvsem za dotok političnih beguncev in vojnih zločincev, ki uživajo zaščito pri tržaških sodiščih.

NE ČAKAJTE,

da prejmete drugi ali tretji opomin o potečeni naročnini. Obnovite jo čim vam poteče. S tem prihranite upravi na čas in stroških, ob enem pa izvršite svojo obveznost napram listu.

Dr. John J. Zavertnik

PHYSICIAN and SURGEON
3724 WEST 26th STREET

Tel. Crawford 2213
OFFICE HOURS:

1:30 to 4 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)

8:30 to 9:30 P. M.
(Except Wed., Sat. and Sun.)

Res. 2219 So. Ridgeway Ave.
Tel. Crawford 8446

If no answer — Call
Austin 5106

BARETINCIC & SON

POGREBNI ZAVOD

Tel. 20-361

424 Broad Street

JOHNSTOWN, PA.

KAJ PA Z NAŠIMI NOTRANJIMI PROBLEMI

Chicago, Ill. — V našem mestu obstaja že od leta 1905 klub št. 1 JSZ, ki je bil v glavnem ustanovljen v korist borbe proti izkoriščevalcem in njihnemu ekonomskemu sistemu, za pobijanje nazadnjaštva in za gojitev delavske solidarnosti v mednarodnem obsegu.

Poleg tega je služil na polju prosvetnih aktivnosti, na dramskem in glasbenem polju, in deloval, da je prišlo med delavsko maso čimveč naše literature.

Imeli smo nešteto predavanj in shodov in se udeleževali v delavskih političnih akcijah v največji mogoči meri, dokler smo jih imeli.

Med prvo svetovno vojno smo delovali z vsemi svojimi silami za tak mir po zmagi, ki bo narodom pravičen in v ta namen podpirali Wilsonov program štirinajstih točk.

Ob postanku te vojne smo nadaljevali v duhu istega programa in še sodelujemo zanj, da se ga do kraja uveljavi.

Ne smemo pa pozabiti, da so tu tudi še vsi naši domači problemi. Nevarnost nove depresije, o kateri trdijo, da gotovo pride.

In tu je novo preganjanje liberalnih in radikalnih elementov, kot smo take šikane imeli med prvo in po prvi svetovni vojni.

In gre se za svobodo unij, za ustvaritev mirnih odnosov med delom in kapitalom, če so sploh mogoči (začasno so, toda ne povsod naenkrat).

Naši delavski socialistični klubi morajo ostati, in treba bo kaj mladine vanje, kajti če tega ne bo, jo bo v prvi veliki krizi privabil fašizem medse.

Ta seja kluba bo v petek 25. julija v Centru, 2301 So. Lawndale ave. Pridite ob 8. Ob tej priliki bomo podali tudi poročilo o prvi seji nove SANSove eksekutive, ki se je vršila prošlo soboto. — Odbor.

Ribolov ter industrija ribjih konzerv

Konec maja je imel Mestni osvobodilni svet za Trst sejo, na kateri je obravnaval važno vprašanje ribolova ter industrije ribjih konzerv. Poročevalec je poudarjal, da bo morala začasna vlada samostojnega ozemlja posvetiti vso skrb temu vprašanju, ki ni velike važnosti samo za Trst, temveč tudi za vsa obalna istrska mesteca. Lani je bilo nalovljenih v Trstu 2,300,000 kg rib. Sedaj so ustanovili osrednji trg, ki bo poskrbel tudi za izvoz rib. V Samostojno tr-

žaško ozemlje bodo spadale tudi velike tovarne za konzerviranje rib "Arrigoni" in "Ampelea" v Izoli ter "Novak" v Umagu. Konzervirane ribe bodo izvažali zlasti v Jugoslavijo, ki bo po drugi strani dobavljala sveže ribe, ki bodo tej industriji zelo potrebne. Treba je pospešiti industrializacijo ribolova ter skleniti dogovore s sosednimi državami glede ribolovnih pravic. Mestni osvobodilni svet za Trst je sprejel resolucijo, v kateri izraža protest proti Zavezniški vojaški upravi zaradi zmerom slabših gospodarskih prilik, ter zaradi kvarnega delovanja SEP-RALA, ki kaže oblike očitne politične špekulacije na škodo najširših slojev potrošnikov Trsta.

Kulturno prosvetno delo na Tolminskem

V tolminskem pasu cone B deluje danes 21 prosvetnih društev v smislu programa Kongresa Ljudske prosvete v Ljubljani. Letos je bilo uprizorjenih 36 večjih dramskih del, med katerimi so bile tudi Finžgarjeve drame. Na Tolminskem deluje nadalje 22 igralskih skupin, med katerimi se odlikujeta predvsem Tolmin in Sv. Lucija ob Soči. V coni B tolminskega okraja se udeležuje 9 mešanih zborov in trije moški zbori. V Podmelcu imajo dekleta tamburaški zbor, ki se je že večkrat izkazal. V Tolminu imajo tudi orkester, v Idrskem godbo na pihala, v Volčah tamburaški zbor. Tudi slovi pevski zbor tolminske gimnazije, ki je med najboljšimi pevskimi zbori te vrste. Tolminska čitalnica, ki je bila med prvimi na Primorskem, je tudi danes torišče vrlih borcev.

DRŽAVLJANSKI PRIROČNIK

nova knjižica, s poljudnimi navodili kako postati AMERISKI DRŽAVLJAN.

Poleg vprašanj, ki jih navadno sodniki stavijo pri izpitu za državljanstvo, vsebuje knjižica še v II. delu nekaj važnih letnic iz zgodovine Zedinjenih držav, v III. delu pod naslovom RAZNO, pa Proglas neodvisnosti, Ustavo Zed. držav, Lincolnov govor v Gettysburgu, Predsednik Zedinjenih držav in Poedline države z glavnim mestom, številom prebivalstva in velikostjo.

Cena knjižice je samo 50 centov s poštno vred.

Naročila sprejema:

Knjigarna Proletarca

2301 S. Lawndale Avenue

CHICAGO 23, ILL.

ZA LIGNE TISKOVINE VSEH VRST
PO ZMERNIH CENAH SE VEDNO
OBRNITE NA UNLJSKO TISKARNO

ADRIA PRINTING CO.

Tel. MOHAWK 4707

1838 N. HALSTED ST.

CHICAGO 14, ILL.

PROLETAREC SE TISKA PRI NAS

PRISTOPAJTE K

SLOVENSKI NARODNI PODPORNI JEDNOTI

USTANAVLJAJTE NOVA DRUŠTVA. DESET
ČLANOV(IC) JE TREBA ZA NOVO DRUŠTVO

NAROČITE SI DNEVNIK

"PROSVETA"

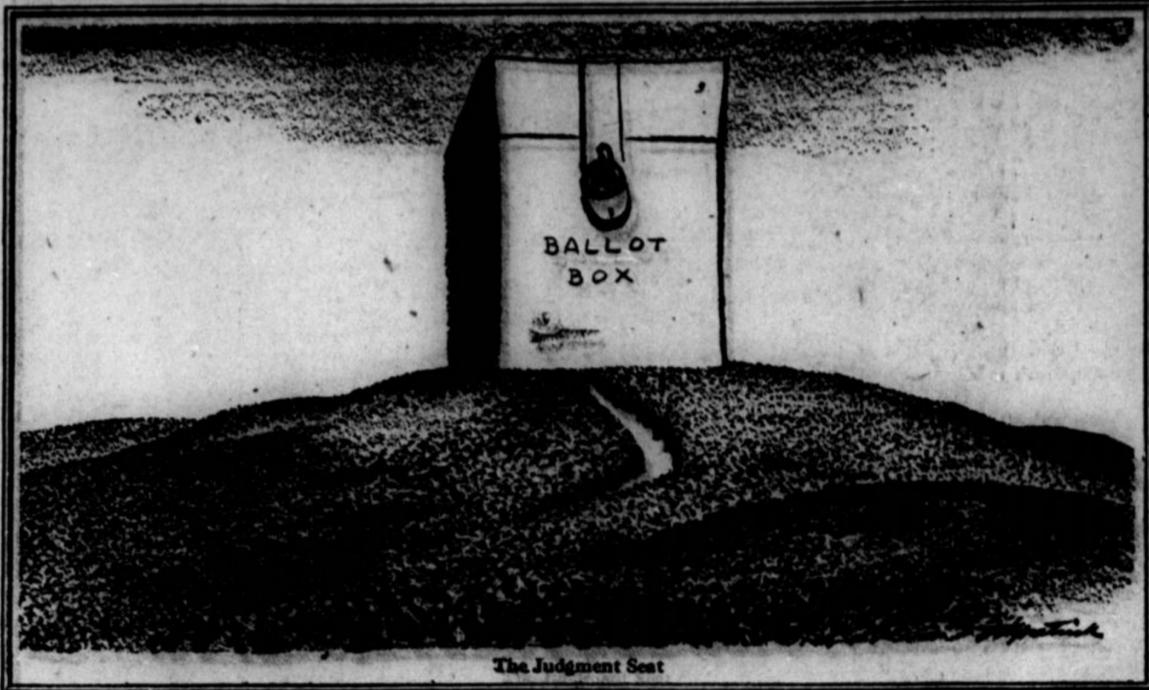
Naročnina za Združeno državo (izvenški Chicaga) in Kanado
\$8.00 na leto; \$4.00 za pol leta; \$2.00 za četrt leta; za Chicago in
Cook Co., \$9.50 za celo leto; \$4.75 za pol leta; za inozemstvo \$11.

Naslov za list in tajništvo je:

2657 SOUTH LAWDALE AVENUE

CHICAGO 23, ILLINOIS

MILIJONI DELAVCEV, KI MEČEJO PROČ SVOJE GLASOVE

The Judgment Seat

PETNAJST MILIJONOV UNJSKIH DELAVCEV — pa so brez moči, zato ker "skebajo" v politiki namesto da bi res glasovali za svoje ljudi, namesto le za "prijatelje" v kapitalističnih strankah. Mar je treba masi, kot jo predstavlja gornja slika, vreti na voliča zato, da glasujejo zoper sebe? Ampak se boji "rdečkarjev". Enako njeni voditelji. Tako je bilo že v onih dneh ko so delavsko gibanje gradili socialisti... in še slabše je sedaj.

DELOVANJE REAKCIJE V FRANCJI
ZA NASILNI PREVRAT V FAŠIZEM

Poročilo vlade v Parizu pravi, da je ta vojaška zarota imela v načrtu zasedi vladne urade, radio, telefonske in druge javne naprave v Parizu ta mesec (v juliju), a načrte pa je imela v ta namen že dolgo izdelane in se organizirala, da jih hipoma uresniči.

Čim je notranji minister (socialist) Eduard Depreux spoznal, da preti republikli nevarnost od znotraj, od fašizmu naklonjene reakcije, je razpredel i on svoje omrežje in nato pričel 30. junija z aretacijami na debelo. Notranji minister v Franciji, kot v večini evropskih dežel, je namreč ob enem glavav vsega policijskega aparata. Med aretiranimi je bilo tudi nekaj generalov, med njimi gen. Guillaudot, generalni inspektor francoske žandarmerije.

V tej zaroti so se zbrali monarhisti, kolaboratorji z Vichyjem (in s tem s Hitlerjem), a prišli so zraven tudi taki reakcionarji, ki so med vojno veljali za upornike proti nacisti okupaciji.

Označe "makisti" (Maquis) so se oprteli, ker so jo rabili tisti nazadnjaški krogi, ki so bili že med vojno zoper Hitlerja. S tem naj bi imelo to ime dramatičen pomen ter privlačnost.

V letih 1936-37, ko je bila Francija v velikem socialnem nepokoju, so se razboriti reakcionarji združili pod označbo "Cagoulard" in se obnašali v svojih podtalnih aktivnostih nekako tako kakor tu naš ameriški KKK. Cagoulard si je dal za smoter strmoglaviti tedanja tretjo francosko republiko in uvesti v nji fašistično diktaturo.

Casopis L'Intransigent trdi, da so glavarji sedanjega podtalnega gibanja ("Maquis") imeli v načrtu umoriti generala Charlesa de Gaullea, čeprav je nasprotnik levičarjev. In umoriti so ga hoteli prav zaradi tega — da bi sum padel na komuniste in s tem naščuval javnost proti njim. V tej zmedavi javnega vznemirjenja bi se reakcionarji podtalneji polastili oblasti in uvedli teror za iztrebljenje "rdečkarjev".

Dasi je to odkritje objavila vlada, oziroma njeno notranje ministrstvo, je nekaterih v Franciji sram, da se bi take "zarote" sploh dogodile, razen v sanjah prenapetežev, pa trdijo, da stvar ni prav nič resna.

Toda je. Namreč še prav zelo resna. Zato tudi toliko nervoznosti v Londonu in v Washingtonu, ker si niso na čistem, da-li ostane Francija demokratična, ali pa se vsled kakega puča ali atentatov, ali mizerije in stavk zaplete v puče in v civilno vojno, iz katere bi izšla skrajno desničarska ali pa skrajno levičarska diktatura.

Francija je vzlic svoji novi ustavi in parlamentarni vladini za sedaj še demokratična, vendar zelo v negotovosti. Vzrok temu je razredni boj v nji in pa ker se v nji pulita za nadzorni položaj diplomatskega

cija na eni strani in sovjetska na drugi strani.

Dasi je bila sedanja republika demokratično ustanovljena, je pa v nji veliko elementov, ki so z njenim dosedanjim procesom nezadovoljni.

Dne 30. junija je bila na senzacionalen način objavljena vest o "odkritju" organizacije "črnih makizev", katere namen je strmoglaviti sedanjo četrto francosko republiko in jo spremeniti v skrajno reakcionarno, klerofašistično državo.

Glavni faktor v tej zaroti so bili francoski častniki "iz višjih slojev", ki služijo reakciji enako navdušeno kot so služili španski oficirji stare šole klerofašizmu v času kratkotrajnega obstoja španske republike.

Podzemeljski ogenj

Naravna posebnost Tadzikistana v centralni Aziji je nek podzemeljski premogovni sklad, ki gori v bližini Ravata in katerega so omenjevale starodavne kronike že v X. stoletju.

Ravat je glavno mesto Tadzikistana in oddaljen 128 km od Stalinabada in sicer na cesti, ki polje v Taškent, glavno mesto republike Uzbekistan. Dohod na lece mesta je bil precej težak in potrebovali smo približno tri ure, da smo prehodili zadnje štiri kilometre, ki so se vili po neprehodni stezi.

Približno 200 metrov pred našim ciljem, koder se je steza začela nenadoma dvigati, sva se z vodičem vsedla, da bi se odpočila. Iz majhne luknje, nahajajoče se v bližini, je prihajal ropot, podoben onemu, ki ga povzroča ventilator. Vodič je raztegnil kos papirja na veliko palčko in minil je komaj trenutek in papir je postal že pepel. To je mojo radovednost še bolj vzbudilo in začel sem jamo točneje ogledovati. Bila je vroča kakor peč z razsežnostjo dveh kvadratnih metrov na dnu in imela je tudi malo odprtino kvadrataste oblike. Na zadnji steni je bilo videti razpoko, iz katere je bilo čutili zelo vroč prepih, v zraku pa je bilo opaziti pepel in pesek. Toploper s skalo do 70 stopinj, ki sem ga postavil v bližino štiriglate odprtine omenjene jame, se je takoj razpočil radi prevelike vročine. Vodnik mi je pravil, da kmetje, ki kopljejo tukaj gaun, prihajajo semkaj peči kruh, meso in si v tej naravnih peči pripravljajo tudi čaj.

Vzpel smo se še višje in na vrhu smo tik spodaj opazili podzemeljski ogenj, ki razsaja že stoletja. Na mnogih krajih so z vsjo silo uhajali curki sopare in duh po žveplu je napolnjeval ozračje. Okoli nekaterih razpoklin, iz katerih je uhajal plin, so se tvorila žrela, podobna ognjeniškim kraterjem.

Na nekaterih krajih se je zdelo, da so tla pokrita z mokrim pepelom. Zemlja je vlažna in tako topla, da si človek opeče prste. Vlago povzroča žveplena kislina, ki se jo lahko razloči po

okusu in po svojstvu, ker z veliko naglico razje vsako tkano. Vzorec, ki sem ga nosil v platneni torbi, je razjedel torbo in še žep, v katerem sem imel shranjeno torbo.

Ogenj je očitno segal v velike globine. Na neki točki strme stene sem odkril veliko ovalno kaverno. Ta je imela deset metrov premera, šest metrov je bila visoka in na stenah kaverne

IMIGRACIJSKA IN NATURALIZACIJSKA
VPRAŠANJA IN ODGOVORI

Vprašanje: Prišel sem v Zed. države kot priseljenec pred štirimi leti. Imam prvi papir in nameravam zaprositi za državljanstvo ko bom tu pet let. "Toda moje ime je za Američane težko izgovorljivo. To je zame težko v družabnem kot poslovnem pogledu. Kako morem svoje ime spremeniti?"

Odgovor: Prošnja za spremembo vašega imena oziroma priimka se lahko vključi v vašo petico za državljanstvo. Naturalizacijsko sodišče potem spremeni vaše ime ko vam da državljanstvo, ali državljski certifikat, ki je potem izdan na vaše novo ime. Sodišče navadno tako prošnji ugodi, ako se predloži dovolj tehten vzrok. Tudi ni za to dodatno pristojbino, pač pa se to smatra za del vaše naturalizacije, a v tem slučaju pa morate plačati gotovo pristojbino. Ako hočete spremeniti vaše ime po naturalizaciji, in če želite imeti certifikat državljanstva izdan na vaše novo ime, boste morali plačati pristojbino pet dolarjev za novi certifikat.

Vprašanje: Moj mož je postal državljan 7. februarja 1943. Jaz sem vložila prošnjo za drugi papir pred štirimi tedni. Imamo dva otroka, hčerko staro 12 let in sina, ki mu je dvajset let. Oba sta bila rojena v Jugoslaviji. Kakšno je njuno državljanstvo?

Odgovor: Dokler niste vi državljanica Zed. držav, sta oba vaša otroka tujezemca, torej ne državljan v tej deželi. Ako vi postanete državljanica preden vaša hčerka doseže 18. leto starosti, tedaj bo dobila državljanstvo po očetu in materi, ako je bila postavno pripuščena v Zed. države. Vajin sin, ki je že star preko 18. let, bo moral zaprositi za državljanstvo sam. Ako je prišel v Zed. države pred svojim šestnajstim letom in kot stalni naseljenik, tedaj more, ko dose-

že 21. leto, zaprositi za drugi papir brez običajne zapositve za prvi papir, to pa le ako napravi prošnjo za državljanstvo pred svojim 22-tim letom.

Vprašanje: Živim v tej deželi 40 let, toda ne morem se spomniti imena ladje na kateri sem prispel v to deželo, niti datuma prihoda. Rad bi postal državljan, pa ne vem kako to storiti. Ali mi morete svetovati?

Odgovor: Za državljanstvo smete zaprositi ako morete (1) dokazati, da ste prišli v to deželo pred 1. julijem 1924; (2) ako ste nepretrgoma živel v tej deželi od tega časa naprej (3) ako morete izpričati, da ste oseba dobrega moralnega značaja; (4) in ako niste podvrženi deportaciji.

Ako morete zadostiti vsem tem zahtevam, pišite na najbližji krajevni urad Imigracijske in naturalizacijske službe po tiskovino pod imenom "Certificate for Lawful Entry, Form N-105." Izpolnite to tiskovino in ako vam je potem prošnja odobrena, boste vpisan v "Record of Registry" in izdan vam bo "Certifikat postavnega vstopa", (Certifikat of Lawful Entry). Ko prejmete ta certifikat, morete zaprositi za prvi papir. Pristojbina za "Certifikat of Lawful Entry" znaša osemnajst dolarjev. FLIS.

Tudi Kitajska želi novega posojila

Podpredsednik Kitajske, dr. Sun Fo, je vladil Zed. držav dejal, da edino novo veliko ameriško posojilo lahko otme Kitajsko pred komunizmom. Čim pa bi Zed. države Kitajsko zapustile, bi prišla komunistom v roke.

Ako verjete v poslanstvo, ki ga vrši "Proletarec", pomagajte mu v pridobivanju naročnikov in zbirajte prispevke v njegov tiskovni sklad!

ZORA KOSOVELOVA:
TEBI, MATI

Vtisi si v srce in dušo temeljno pravilo vzgoje, ki pravi: "Naveži svojega otroka nase!"

Če se ti to posreči, si si zagotovila trajen vpliv na njegov razvoj. Če se pa otrok izogne tvojemu vplivu in hodi lastna pota, je to tvoja krivda in ne preostane ti drugega, kot da si jo priznaš, in trud, da si osvojiš znova njegovo dušo in srce. Bodi mu mati, bodi mu tovariš! Le prerado se zgodi, da najdeš vrata zaprta, če dopustiš, da se pretrga ona zlata nit, ki spaja vajino razumevanje.

Ne bodi slepa v svoji ljubezni, bodi dosledna in popustljiva, nauči ga samostojnosti! Ne vzgajaj ga le zase, vzgajaj ga za domovino, za skupnost, za človeštvo! In vzgajaj ga tako, da bo njegovo delo služilo skupnosti in napredku.

Nauči ga kritičnega opazovanja, jasnega presojanja, samokritičnosti in strogosti do samega sebe! S svojim vzgledom mu vzbudi veselje do dela, da ga bo ljubil in spoštoval vse tiste, ki se bore za napredek in njegov razvoj, pa naj govore kateri koli jezik.

Afera s civilno policijo

Tržaško ljudstvo tirja pojavnitve v zvezi v poneverbam in tihotapstvom raznih članov civilne policije. Tržaško ljudstvo se vprašuje, zakaj so bili izpuščeni iz služb nekateri pripadniki civilne policije. Zavezniška vojaška uprava se izmika jasnim odgovorom. Znano je, da je dokazano, da so bili nekateri člani tržaške civilne policije soudeleženi pri tatvinah Unringne blaga, pri raznih tihotapstvih mahinacijah itd. Tržaško prebivalstvo terja, da je treba razgnati tolpo črnoborzijsancev, kriminalcev in tihotapcev, ki so bili svojčas sprejeti v službo civilne policije.

Agilje si je lopovu napraviti bogastvo, kakor pa ga je napraviti kot gentleman.—Colton.

Miscellaneous

TOWNE MOTORS
Will Pay Top Dollar for Your New or Old Car
If you can't drive in, we will drive out. Finance company paid off Balance to you in Cash.
Phone RED at OLYMPIC 281 or ROCKWELL 5900 and Ask for the Buyer 4922 W. Cermak

SUPERFLUOUS HAIR ELECTROLYSIS
Positively Destroyed Your Beauty Restored

is the only method endorsed by physicians for the safe and permanent removal of superfluous hair—37 years ago we invented the multiple needle method which reduces time and cost and makes it possible for every woman to rid herself forever of superfluous hair without pain or scars. Consultation without obligation. Inclose this Adv. for booklet, "Your Beauty Restored." Established 48 Years
MADAME STIVER
Suite 1025 Marshall Field Annex 25 E. Washington St. Central 4899

Help Wanted

MOLDERS
BRASS - ALUMINUM MOLDERS
Loose Patterns and Plate Work
Steady work year around
— Apply —
ANBAR FOUNDRY
—New Owners—
2011 S. Western Avenue

Knownlton Spiral Tube WINDING OPERATOR. — Top wages —
Mr. W. C. Crosby
LIBERTY POWDER CO.
MT. BRADDOCK, PA.
Phone Uniontown, Pa., 2026

MEN
For Carnival Work in and around Chicago. — Good salary to start.
SINGLE MEN PREFERRED
FUNLAND PARK
La Grange 5944
Mr. Whitley

"Carpenter - Contractors"
FOR SMALL HOME CONTRACTS LOTS OF WORK
Contact
CARL BROGEMAN
Southwest 3179 or 4333

HELP WANTED

EARN UP TO \$54 PER WEEK
GIRLS - 18 TO 35 YEARS
START 32 \$34.00 FOR 40 HOUR WEEK
Light Work
MODERN FOOD PLANT
PAID VACATIONS
FREE UNIFORMS
STEADY WORK
DAY OR NIGHTS
Verifine Foods, Inc.
710 W. RANDOLPH ST.

Medical Record Librarian
Wanted for
130 BED HOSPITAL IN INDIANA
A good permanent opportunity for right person. Apply direct. Give education background and past experience. Inquiries promptly acknowledged.

Lafayette Home Hospital
LAFAYETTE, INDIANA

TYPIST - CLERK
Manufacturing concern has opening in Sales Department for Good Typist with general office experience. Some dictation. Alternate Saturdays.

Call MRS. HARPAN
CENTRAL 1571
JUNE GRADUATES NEEDED Immediately
GENERAL OFFICE GIRLS
Interesting diversified work - Pleasant surroundings - 5 day week - Life Insurance and Hospital Plan - Secured future for beginners.
Apply
309 West Jackson Blvd.
WAB. 5544 - Rm. 614
MR. H. W. REINKE

We Need at Once
Silk and wool spotter (experienced) who wishes to live in a city 40,000 central Illinois. Good wages to top worker. Write experience, references, age, present salary.
Paul S. Millikin Co.
DANVILLE, ILL.

CUSTODIAN
for Old Orphan Home in Addison, Ill. To supervise building and school and a small and big stoker.
\$100 A WEEK
Write to
The Lutheran Child Welfare Association
ADDISON, ILLINOIS

STENOGRAPHER
Permanent position — Good starting Salary — Excellent working conditions
2841 WEST FIFTH AVE.
Mr. Delp — Sacramento 4600

STENOGRAPHER
(SMALL MFG. CO.)
Steady — 5-day week
CALUMET 5093
Mr. McMullin

Graduate Registered Nurses FOR GENERAL DUTY
All graduate staff, adequate salary, 37 1/2 hr. week
LORETTO HOSPITAL
645 So. Central ave.

Needed at once for general hospital Registered Laboratory Technician Perm. Good salary and opportunity to those who qualify. Apply giving full details to
Independence Sanitarium and Hospital
Independence, Mo. Phone 3600
Inquiries promptly acknowledged

YOUNG GIRL
general ledger work on Burroughs Bookkeeping Machine No. 7800. Experienced. — 5-day
THE WILLETT CO.
700 S. Des Plaines Mon. 1492

We Need
EXPER OPERATORS
on blind stitch machine, also Button Hole Operators
Good pay - Pleasant working conditions
ALWYN MFG. CO.
2120 West North Ave.

AUTO MECHANICS
NEEDED
Buick Experience Preferred, But Not Essential
TOP PAY TO TOP MEN!
Best working conditions. Steady Work with an established firm.
Western Ave. Sales
6100 N. Western Ave. AMB. 6100

BRICKLAYERS WANTED
FOR FARMERS HYBRED CORN PLANT IN PERRY, IOWA
Work consists of face tile; Union Job - Good working conditions. Also MEN Needed for new theatre building in Denison, Iowa. Come Ready to Work
Hucharo Construction Co.
221 Jewett Building
DES MOINES, IOWA

Bricklayers in New Jersey
AFL Men for Union Job
\$2.25 HOUR - 40 HOUR WEEK
Steady Work
The Lummus Company
AT FLINTKOTE PLANT
Ridgedale Ave. Morristown, N. J.
Morristown 4-3025

BRICKLAYERS WANTED
20 UNION MEN
at YANKTON, SOUTH DAKOTA
SCALE \$2.10 PER HOUR
50 Hours Work - 60 Hours Pay
18 months work incl. next winter. Excellent lodging on the job. \$3.50 per week. Inquire on job or contact—
W. A. KLINGER CO.
SIOUX CITY, IOWA

A Real Opportunity for
FIRST CLASS DRAFTSMEN
Pipe layout and detail with oil refinery experience; also pressure vessel and design draftsmen to work in Fluor's Los Angeles office. High wages - Annual vacation - Travel expenses. Write E. G. Duranso.
The Fluor Corp., Ltd.
2500 S. Atlantic Blvd., Los Angeles, Calif., or contact Mr. K. D. Demarset, 122-13 Metropolitan Ave., Kew Gardens, N. Y.

Help Wanted
IN CHRISTIANA LODGE
Edwardsburg, Mich.
EXPERIENCED MAN COOK
To cook 3 meals daily, serving from 30 to 60 people. Good wages. Send inquiries in care of
DOMINIC KRASOVEC, Owner

BRICKLAYERS
We will pay over scale for right men. — Steady work. — All year-around. — Apply at once at job location
2300 So. 3rd Avenue
NORTH RIVERSIDE
or phone Tuxedo 7724

Burners - Welders
Steady Job - Good Pay
Time and Half After 40 Hours
and Paid Vacation
Calumet Iron & Supply Co.
175 West Chicago Avenue
EAST CHICAGO, INDIANA

ACETYLENE BURNERS AND LABORERS
Steady - Good Pay
See Mr. Wilber
FURDY COMPANY
1018 East 87th St.
Bay. 2100
Spray Painters - Assemblers
Light, steady work
Good pay — 46 1/2 hour week
Independent Pneumatic Tool
1200 West Lake

Steamfitters wanted for installing stokers.
2 Weeks Vacation after 3 Yrs. of Service
IRON FIREMAN MFG. CO.
429 South Ashland Avenue
MON. 8999 W. J. O'NEIL
Wanted
FUR FINISHERS
Good Pay and Good Working Conditions
UNITED FUR SERVICE
6441 W. Cortland - SIOUX CITY 1877

Securities in Class "D". There are speculative securities

COPIES OF
TUCKER CORP. PROSPECTUS
FOR CLASS A COMMON STOCK
Available on Request
LANGILL and COMPANY
MEMBERS
CHICAGO STOCK EXCHANGE
CHICAGO BOARD OF TRADE
134 South La Salle St., Chicago
Central 8377

Iz SANSovega urada

3424 W. 26th St., Chicago 23, Ill.

Poročilo s seje nove eksekutive Slovenskega ameriškega narodnega sveta

V soboto 16. julija se je vršila v Chicagu v poslopju SNPJ prva seja nove SANSove eksekutive, ki so se je udeležili vsi njeni člani — namreč predsednik F. A. Vider, podpredsednik Anton Krapenc, drugi podpredsednik Joseph Kotar, tajnik Mirko G. Kuhel, blagajnik Vincent Cankar, zapisnikar Milan Medvešek in ostali člani Frank Alsh, Ivan Bostjancich, Math Cvetich, Vatro J. Grill in Frank Japich.

Navzroč je bil tudi častni predsednik Etbin Kristan.

Precej razprave je bilo o problemu združenega odbora Amerikancev južnoslovenskega pokraja (ZOJSA), ki je v finančnih stiskah. Sansov izvršni odbor je sklenil, da se mu pomaga z vsoto \$500 takoj in s \$500 pa v avgustu. Združeni odbor ima svoj urad v New Yorku.

Razpravljalo se je tudi o potnih stroških članov Sansove eksekutive, kadar se udeležujejo sej, ali pa so na potovanjih po drugih opravkih za SANS. Bilo je sklenjeno, da naj bodo njihove dnevnice odslej po \$15, vozna pa po 5c od milje (brez dnevnice na vožnji), kakor je to bilo dozdaj.

Zadnji SANSov kongres je na konvenciji v Clevelandu dal izvršnemu odboru pravico najeti eksekutivnega tajnika. To se na tej seji ni zgodilo, pač pa je bilo sklenjeno, da se tajnika plača za čas, ki ga porabi na delu za SANS, po \$1,80 na uro. Veliko dela izvrši za SANS tudi doma, in to brez odškodnine.

Razpravljalo se je na tej seji tudi glede problema, kako pridobiti mladino v aktivnosti za SANS. Izvoljen je bil poseben odbor, ki naj to vprašanje proučuje in o svojih dognanjih poroča na prihodnji seji. V tem odseku so Ivan Boštjančič iz Clevelanda, Matthew Cvetich iz Pittsburgha in Milan Medvešek iz Chicaga.

Tudi diskuzija, kako ojačiti to organizacijo in pritegniti v njo čimveč mase, je bila živahna. In pa kako pospešiti Sansovo delovanje na kulturnem polju. Po razpravi je bil izvoljen kulturno-propagandni odtok, v katerem so Frank Aleš, Milan Medvešek in J. N. Rogelj. (Ako slednji ne bo sprejel, bo njegov namestnik Vatro Grill.) Dalje sta člana tega odseka tudi predsednik in tajnik eksekutive.

Za Sansove zastopnike v združenem odboru (ZOJSA) so bili izvoljeni Vider, Kuhel, Adamič, Cankar, Grill, Cvetič in Kotar. Zapisnik minule Sansove konvencije se bo mimeografiralo. Razposlan bo podružnicam in nekaj odtisov v stari kraj. Predno se zapisnik natisne, ga uredi bivši SANSov predsednik Etbin Kristan.

Sprejet je bil predlog, da naj SANS posreduje v državnem departementu v prid onih, ki žele na obisk ali pa po opravkih v Jugoslavijo, pa ne dobe viz.

Bila je razprava tudi glede Trumanovega priporočila, da se dovoli v Zed. države prihod takozvanim brezdomovincem, ki so sedaj večinoma še vedno v taboriščih v Nemčiji, Italiji itd. Veliko teh ljudi se noče vrniti v svoje rojstne dežele, ker so v

njih sedaj drugačni režimi kot pa oni, katere so podpirali pred in med vojno in mnogi ob enem kolaborirali z osiščem. Na tej seji je bilo sklenjeno, da se bi SANS proti temu, da se bi takim ljudem, ki zaveznikom niso pomagali v vojni — sedaj dopustilo priti v Zed. države. In da naj se o tem obvesti merodajne urade zvezne vlade.

(Opomba. — Te notice niso uradno poročilo, in ne iz Sansovega urada temveč od poročevalca.)

Vojne vihr se nadaljujejo vzlic zmagi zaveznikov

(Nadaljevanje s 1. strani.)

pomagalo, ko pa je vsa ta ustanova pod kontrolo anglo-ameriškega bloka, v katerem je tudi Nizozemska — in to najbolj zaščiten.

Kaj pa bi mogla armada kraljice Vilhelmine v Indoneziji brez anglo-ameriške pomoči? Sploh bi brez te podpore ne mogla nikdar nazaj v Batavijo, v Borneo in sploh nikamor na svoje predvojne otoke na Pacifiku, kot bi tudi Francija ne mogla v Indokino, ako ji bi Anglija ne pomagala. In tudi Zed. države so to prišle na pomoč, čeprav indirektno.

Vojne tudi drugje
V Aziji je torej v vojni tudi po porazu osišča še vedno milijone ljudi. Milijone takih, ki se skušajo otresti domače korupcije in fašizma, milijone drugih, ki so v borbi za osvoboditev izpod tujega imperializma.

Boji v Evropi in v Afriki
V Evropi je v vojni najbolj Grčija. Kot na Kitajskem in v Indoneziji — oziroma še bolj, sta na Grškem najbolj udeleženi Anglija in Zed. države. Oziroma slednje sedaj več kot pa Anglija. In nevarnost je, da se bo ta konflikt radi njune intervencije razvil po vsem Balkanu, v Turčijo in po vsem svetu.

Angleški vnvanji minister Ernest Bevin je prošlo soboto dejal, da sedanja generacija ni v nevarnosti nove vojne, oziroma da je sploh ne bo, toda Bevin, ki slovi za pretkanega diplomata, ve, da je vojna že tu — da razsaja v Indoneziji, v Indokini, na Grškem, v Palestini, da je nepotnost v Egiptu, da so se dogodili atentati na ministre v Burmi, in da divja verska vojna v Indiji.

In nikogar v kapitalističnem svetu ni, ki bi bil Wilsonu ali pa Rooseveltu podoben. Torej se uporniška ljudstva in uporniške delavske mase obračajo na vzhod — in zato imamo sedaj svetovno "ideološko" vojno proti "komunizmu" — pod gesli našega predsednika Trumana.

Ampak taka politika ne obeta drugega kot več intrig, povečanje konfliktov med razredi in pospeševanje pripravljanja v tretjo svetovno vojno.

Izdatki za kongresno upravo

Izdatki za upravljanje zveznega kongresa so v tem fiskalnem letu določeni na \$55,000,000.

Solidarnost unij v USA na ničli

Predsednik unij CIO, Philip Murray, je vprašal eksekutivo AFL za sestanek, na katerem naj bi obe skupine kaj konkretnega ukrenile za skupno akcijo proti sovražni delavski zakonodaji.

Wm. Green je odgovoril, da njegova zveza deluje proti nasprotnikom delavskih unij po svoje in da jo veseli, ker je tudi CIO aktiven v tem boju.

Toda po Greenovem mnenju bi skupna akcija med AFL in CIO ne uspela, ker sta si nasprotni in v konkurenčnih konfliktih.

Green je ob enem predlagal najprvo organsko združenje obeh skupin v celoto in potem bodo skupne akcije lahka stvar.

Ze v pomladi je nekaj sličnega ugotovil Philip Murray in pred njim je vabilo v združenje podal na naslov CIO predsednik AFL William Green.

Pršli so eno popoldne skupaj in se zedinili, da se ne morejo združiti, da pa bodo problem oboji študirali in se o tem kdaj pozneje domenili.

Toda v trgovski zbornici in v zvezi industrialcev ni takih frikcij. Posebno ne, kadar se gre za proti unijam sovražne zakone. V tovarnah Allis-Chalmers v Milwaukeeju so imeli dolgo-trajno stavko, ki je bila pred tedni poravnana tako, da za unijo ni bila zmaga.

Odrejene so bile nove volitve, v katerih se naj bi delavci izrekli, koga pooblašajo, da jih v kolektivnih pogajanjih zastopa pri tej družbi.

Vršile so se 17. julija. In namesto da se bi unije osredotočile za boj proti kompaniji, so se v agitaciji gnjavile druga z drugo. Tisoče delavcev je omenjenega dne imelo z glasovnico izreči, ali naj jih zastopa CIO, ali AFL, ali samostojna unija, ali pa nobeden.

Tako so se glasovi vse križem razbili in če kdo, je lahko le kompanija zadovoljna.

Vsled te nesloge je v zveznem kongresu Taftov-Hartleyjev načrt za boj proti unijam tako zlahka prodril tudi po predsedniškem vetiranju. In razni zakoni proti njim so bili letos in deloma lanske jesen sprejeti v 32 posameznih državah.

Ampak unijski voditelji se vzlic temu še ne bodo izpame-tovali. In izgleda, da delavci tudi še ne.

PREPIR STROJA S ČLOVEKOM

Stroj se je sprl s človekom: "Močnejši sem od tebe," je rekel stroj človeku. Ti se zgrbiš že pod vrečo krompirja, a jaz, glej, dvigam lokomotivo kakor za šalo, in jo lahko celo premeštim z enega mesta na drugo.

Pa tudi hitrejši in večji sem: kakor ti. Počel, nrečen "migneš z očesom, jaz že izvršim tisoč obratov.

Cesto se pritožuješ: "Kaj pa naj naredim, ki imam samo dve roki?" Jaz pa jih imam deset; in s temi desetimi lahko izvršim deset del.

Ti greš vsak večer spat. Tretjino svojega življenja preživiš v postelji. A meni ni treba počivati — delam po štiri in dvajset ur na dan.

Čeprav sem samo mrtev predmet, vendar slišim in občutim vse bolje kakor ti.

Moje oči so tako dobre, da bi lahko na luni zasledil svetlobo žepne baterije, če bi bil kdo tam, da bi jo lahko užgal. Ti pa težko zapaziš smet na rokavu svoje obleke. In rečem ti, da je vsaka smet po stotisočkrat večja, kakor malenkosti, ki jih jaz opazim.

Ponosen si na svojih pet čutil — a jaz jih nimam samo pet, temveč sto.

V temni noči lahko odkrijem nad sabo oblak in ti povem, kako visoko se nahaja; in zvišča tudi do tri kilometre visoko v še tako gostih oblakih, ti bom povedal imena, gora in morij na zemlji. Kadar je tako gosta megla, da ni videti prsta pred nosom, z lahkoto najdem pot.

Jaz vidim tudi nevidni svet in slišim zvok, ki ga niti najtenkočutnejše človeško telo ne more slišati.

Občutim, kadar se na popolnoma drugem koncu sveta za devetimi gorami in morji razbijajo šipe na oknih od potresa.

Z eno besedo rečeno: ničesar ni, kar bi se mi moglo skriti, kamor jaz ne bi mogel prodreti.

Prisluškujem lahko, kje je pod zemljo skrita nafta, dotaknem se lahko gora, ki so prav

na dnu morja.

Pa tudi tebe vidim čez in čez. Če želiš, ti bom pokazal tudi tvoje kosti, da jih boš gledal.

Brez strahu me lahko vprašaš, če je v kakinem jezeru vsaj trohica soli, in na mah ti bom točno odgovoril.

Ukaži mi, naj ti povem, če je na Marsu toplo, in jaz bom ti zvedel, ne da bi se premaknil z zemlje.

Lahko ti pomagam tudi, da boš slišal svetlobo in videl zvok. Pod mojo oblastjo je čas, lahko ga ustavim ali pospešim; pokažem ti lahko, kako se dviguje para v zrak in pušča za sabo valove, lahko pa tudi pospešim ure in dneve, da boš videl, kako se cvet na jablani spreminja v sad.

Ali bi hotel iti v gledališče, ne da bi se premaknil iz hiše? Pred tabo bom razgrnil zidove gledališča kakor zastor in videl ter gledal boš, kako na drugem koncu mesta igrajo igralci.

Ali bi morda hotel videti in slišati umetnike, ki jih še zdavnaj ni na svetu? Reci samo eno besedo in želja se ti bo izpolnila.

Rekel boš, da sem jaz le hlapec in ti gospodar, da ti zapoveduješ in jaz le poslušam. Pa glej, tudi jaz lahko zapovedujem in to nič slabše kot ti. Jaz nadzorujem delo strojev v tovarni in jim dajem povelja, samo da se dotaknem gumba. Tudi brez tebe lahko vodim električno centralo ali tovarniški odtok.

Ponašaj se, da imaš mozeg, da mnogo znaš in si lahko mnogo zapomniš, da znaš pisati in čitati. Podaj mi pero, pa ti bom jaz vodil dnevnik, kamor bom zabeležil, kar hočeš: katera ura je, kakšna je površina rek in ali delajo stroji v tovarni. Sam brez tebe lahko na pustem otoku sredi morja zabeležim točno, kar sem opazil. Nikoli nisem hodil v šolo, pa mi daš lahko vseeno kakršno koli nalogo in rešil jo bom točno — pa če je to kvadriranje, kubiranje, koren, diferencialni ali integralni račun.

Sam lahko rišem, računam in gradim.

Ti mi dolguješ vse, s čimer se ponašaš. Če letiš nad oblaki, letiš zato, ker te nosim jaz; če pluješ pod morjem, se moraš za to zahvaliti meni; če vidi svetove, do katerih gre svetloba v milijone let, ja to samo zato, ker te jaz dvignem tako visoko.

Odkrivam tajnosti, ki jih ne bi ti brez mene nikoli odkril. Kaj bi naredil brez mene? V meni je tvoja sila in moč.

Molčiš? Kaj mi lahko na vse to odgovoriš?

"Samo to — odgovori človek —, da sem to jaz ustvaril."

Ko je človek to rekel, je zmenjal ploščo na gramofonu...

Pišite po novo knjigo "Slovensko-ameriška kuharica" v Proletarčevem knjigarstvu. Cena \$5.00. Naročite si jo še danes.

KOMENTARJI

(Nadaljevanje s 1. strani.)

iz cerkve na sv. Gori in potem izmaknjena iz goriške stolnice. To je napravilo med verskim ljudstvom veliko vznuzanja kot posnemamo iz katoliškega lista "Demokracija", ki izhaja v Gorici. Piše, da ni še znano, kdo je podoba ukradel, "a je verjetno, da so to naredili italijanski šovinisti, ker pripade sedaj sv. Gora slovenskim frančiškonom."

Na poziv goriškega nadškofa ter slovenske duhovščine, da naj bi uzmovili podobo vrnil, je odgovoril italijanski list "Messagero Veneto" med drugim sledeče (izvrpek citiran iz "A. D."): "V tem listu... pravijo, da so hoteli sliko rešiti pred (Titovo) vlado, ki pravi, da je 'vera opij za ljudstvo'. Pravijo, da so s podobo ves čas spošljivo ravnali. Govore, da jim je neprijetno, da so napravili nadškofu sitnosti in skrbi (slovenskim) duhovnikom in ljudstvu, da pa bodo podobo vrnil 'slovenskim bratom', kakor hitro bodo le ti imeli tako demokratično vlado, ki bo zagotovila složnost med narodoma (slovenskim in italijanskim), ki bivatva na tej goriški zemlji."

Goriška "Demokracija" z dne 13. junija je k gornjemu svojem poročilu pozabila omeniti, da se podoba ukradli italijanski duhovniki, ki so jo imeli v varstvu, niso pa jo hoteli ukrasti takrat, ko ni bilo v Italiji (pod Mussolinijem) nikakršne demokracije in ko ni na Primorskem in drugje po Italijanskem govoril noben Italijan za demokracijo, ne za slovo "med tema dvema narodoma na Goriškem."

Vsak Italijan, ki bi bil za slovo in za pravičnost Slovincem, bi se znašel v kaki goriški ali v tržaški ječi, ali pa kje na otokih, na katerih je "duče" ugonabljal ljudi, ki so bili za vzajemnost med narodi in za pravičnost. Piše, da kolone je bil na Goriškem in na sveti Gori in v Trstu leto pred drugo svetovno vojno in videl na lastne oči, kako so italijanski duhovniki pod goriškim nadškofom fašistom Margottijem bili naklonjeni svojim "slovenskim bratom"... Sedaj pa ta njihna komedija s čudodelno podobo, ki jo Slovincem vrnejo, kadar dobe "demokracijo"...

Kar uzmoviti v resnici mislijo je to, da si žele nazaj take razmere, v katerih bi "slovenski bratje" spet postali njihovih podložniki in ne bi smeli niti moliti

v cerkvi na glas v svojem jeziku. Goriška "Demokracija" vse to ve, in vedo tudi goriški Slovinci. In ob enem vedo, da to, kar o takih stvarih piše omenjeni list, je jezuitsko zavijanje. Sicer pa — kolikokrat si je cerkev že pomagala, kadar so ji bile podobe ali pa sohe ukradene, z novimi prav tako čudodelnimi podobami in s prav tako svetimi sohami... Po tem pravilu si sedaj lahko pomagajo tudi na sveti Gori.

Ščuvanje in denunciranje je v dobah histerije, kakršno se sedaj ustvarja v "sveti vojni" proti "komunizmu", najbolj "evetoča" (in smrdeča) obrt. Kongresnik Thomas, ki je iz "zanesljivih virov" izvedel, da ima "jugoslovanska komunistična vlada" v Zed. državah (med Slovani) živahno delujočo peto kolono, je dobil taka poročila prav na enostaven način: iz vsakega časopisa, posebno iz tistih, pisanih v kakem jugoslovanskem listu, ki so proti sedanjji Jugoslaviji in izhajajo v tej deželi; dalje iz krogov pravoslavne duhovščine, in iz katoliških virov, pa kdo vse še ve od kod! Saj ima nova Jugoslavija nasprotnikov nič koliko — zato pač, ker se njeno ljudstvo ni hotelo vrniti v stari "red" korupcije in monarhizma, pa je sklenilo državo preurediti sebi v prid. Delo je težko, napak mnogo, a napredek jih odvaga.

REKA, UMAKNI SE!

Elektrika nam daje razsvetljavo, žene stroje, služi kulturi. Električna ustvarja ljudstvu napredne gospodarske pogoje življenja. Potrošnja elektrike je postala merilo ljudskega blagostanja. Za proizvodnje elektrike ima v glavnem dva izvira: premog in vodo.

Dosedaj je bila pri nas v Sloveniji vodna energija zapostavljena in ni čudno, da smo odnesli v stari Jugoslaviji neke vrste svetovni rekord: Sava od Planice do Zagreba je ostala neizkoriščena.

Danes gradimo vrsto novih hidrocentral, gradili jih bomo pa še več. Električna sila bo gonila tovarne, tovarne nam bodo proizvajale stroje in vse potrebno; lice naše države se bo preobrazilo.

V Mostah pri Zerovnici na Gorenjskem je v gradnji velika hidrocentrala. V soteski, kjer je Sava najbolj stisnjena med skalami bodo gradili jez, ki bo zaustavil pot reki in jo pokoril. Da bo

do jez lahko gradili se mora Sava umakniti iz svoje dosedanje struge. V ta namen grade velike odvodne predore, po katerih bo v času, ko bodo gradili jez, tekla Sava. V rovih brne kompresorji, rušijo plasti zemlje in lomijo ikale. Predore sproti betonirajo. Že dobršen del predorov je dograjen.

Iz Soškega tednika.)

V Jugoslaviji se izdelujejo prvi avtomobili

Lansko leto je bil izdelan v Rakovici pri Beogradu prvi avtomobil. Kmalu bodo izdelani prvi avtomobili tudi v mariborski tovarni. Ze letos se predvideva, da bodo iz tovarne v Tezmem pri Mariboru odpeljali prve serije "RM 13". Leta 1951—ob koncu petletke—bodo izdelali 6000 avtomobilov letno. Tako bo stopila ljudska republika Jugoslavija v vrsto držav, ki izdelujejo avtomobile.

Regulacijski načrt Reke-Sušak

Izdelan je načrt, po katerem se bosta mesti Reka in Sušak zllili v eno samo mesto ter razširili v dveh smereh: proti Lovranu in proti Kraljevcu. Na tako imenovani Delti, kjer so zdaj velika skladišča lesa, bodo sezidali blok postopij in poslopje mestnega ljudskega odbora. Industrijska četrt, ki se je doslej širila proti Lovranu in Opatiji, bo omejena, tako da ne bodo zidali tovarni blizu letovišč. Železniško postajo na Reki bodo premestili za okrog pol kilometra na vzhod na Trg rada, kjer bo osredotočen glavni železniški, pomorski in avtobusni promet.

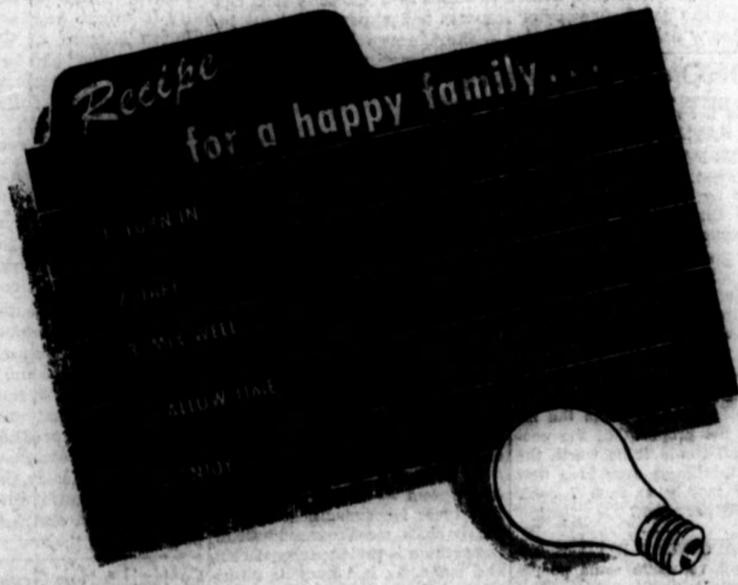
Zadruga v Sloveniji

V Sloveniji je poslovalo lani 856 zadrug. Največ je bilo kmetijskih in obrtnih zadrug, in sicer 356. Zadruga so šteje skoro 300.000 članov.

Velika mornarica tudi veliko stane

Kongres je v tekočem fiskalnem letu (od 1. julija) odobril za potroške naše bojne mornarice \$3.433.046,100 v gotovini in vrh tega so še razni drugi stroški.

Človek z znanjem, a brez energije, je kakor lepo opremljena hiša, a brez stanovančev. — John Sterling.

Preglejte razsvetljavo v vaši hiši še danes! Našli boste mnogo malih vzrokov za očetove utrujene oči... sinčkovo nevoljo za domačo nalogo... in sestrično upiranje šivanju nove obleke. Prazni vzmeti, neprave in zgorjene žarnice so odvratne — in oropajo vsakega člana družine na zadostni razsvetljavi.

Poskrbite še danes, da bodo vzmeti v vaši hiši opremljeni s pravilnimi žarnicami. Hiša, ki je opremljena s prijetno, pravilno razsvetljavo naredi večerne ure — ko je družina zbrana skupaj za udobni odih — najprijetnejši del dneva.

Take Advantage of Our Liberal Renewal Policy

To all customers on light bulb exchange service there is no charge for replacing most sizes of standard, burned-out bulbs marked "PS of NI" or "Renewal Service."

SEMI-ANNUAL STATEMENT

Jugoslav Savings and Loan Association

June 30, 1947

ASSETS		LIABILITIES	
First Mortgage Loans	\$1,853,116.10	Paid In Capital	\$1,632,154.45
Other Loans	16,502.90	Dividends Payable	1,792.05
Real Estate sold on Contract	10,868.69	Due Federal Home Loan Bank	407,697.00
Investments	218,772.40	Accounts Payable	1,830.11
Office Building	15,097.91	Special Account	3,750.79
Fixtures and Furniture	1,310.30	Loans in Process	47,849.52
Deferred Charges	1,191.32	Escrow Advances	19,594.23
Cash in Bank — On Hand	74,304.32	Specific Reserves	3,525.43
Due from Federal Reserve	9,161.04	General Reserves	82,491.16
Accounts Receivable	99.56		
Total	\$2,200,484.74	Total	\$2,200,484.74

— CURRENT DIVIDEND RATE 3% —

2610 S. Lawndale Ave., Chicago 23, Illinois Lawndale 2344

ALL SAVINGS INSURED UP TO \$5000.00 BY U. S. GOVERNMENT AGENCY

Pišite po novo knjigo "Slovensko-ameriška kuharica" v Proletarčevem knjigarstvu. Cena \$5.00. Naročite si jo še danes.

PUBLIC SERVICE COMPANY OF NORTHERN ILLINOIS

WHAT DOES THE MULTITUDE THINKS?

In a recent speech, Boilermakers (AFL) President Charles J. MacGowan said:

"Totalitarianism was not destroyed with Hitler and Mussolini. The world is still full of Tories who believe a few men were born to rule the multitude."

We're like to contradict President MacGowan, but we can't.

However, while the statement he makes is both true and disgusting, we are even more concerned by the indifference of the multitude to their own interests and to the safety of freedom itself.

We wouldn't care so much what the Tories think if the multitude was doing some thinking on its own account. In that case, the Tories would be quite harmless. But the multitude doesn't appear to be thinking at all.

Talk to the next dozen citizens you meet and see how many of them have an informed opinion on the significance of the pressing problems that menace the peace and safety of this generation. What you will learn is that people — the multitude — just don't think. They accept. They condemn Toryism and worse in other nations, but in the name of democracy accept fascist controls in their own nation.

What we would like our readers to know is that, if the American people ever are bound by the chains of a super state it will not be because the Tories wanted to do just that, but because the people rejected the responsibility of preserving their own freedom.

The large percentage of citizens who neglect even to cast ballots are much greater enemies of their own liberties than Tories possibly could be to an informed and alert people. If fascism ever becomes the way of life here, it will not be because the fascist will it so, but because the multitude, who just didn't care, permitted conditions to develop in which fascism could live. —Reading Labor Advocate.

The British Dilemma

There seems to be no doubt that a first-class crisis is shaping up in England—so much so, in fact, that last Sunday the London Chronicle predicted a general election within nine months. The rise in American prices has automatically wiped out one third of the British loan, and England is rapidly running out of dollars. As of June 30, only one year after the loan became effective, she is reported to have used up approximately 60 per cent of the 3-billion-dollar credit that was meant to have lasted five years. At this rate the loan may be exhausted early in 1948.

Thus England is faced with a terrible dilemma. In order to conserve her dwindling dollars either she must cut the import of raw materials or she must cut the import of food. If she does the former it will lower her production and ultimately decrease her volume of exports, thereby making a bad situation worse. If she does the latter it is sure to mean virtual starvation. Added to her problems, the sterling convertibility requirements of the loan became effective yesterday. This means that other countries holding sterling balance may convert their pounds into dollars for the purchase of American goods. To the extent that conversion takes place, it is bound to have an adverse effect upon Britain's foreign trade position.

This economic Dunkerque is in part at least an American crisis. As Britain dollars run out, our export trade will be cut and American unemployment will result because of the shrinkage. It is clear, therefore, that something like the Marshall plan is desperately needed, not only to restore the European economy but to guarantee prosperity in this country. Only if production is increased in Europe as a whole can Britain increase her imports of food and raw materials from non-dollar sources. Only then can she close the gap between her imports and exports without incurring new dollar expenditures. —The Chicago Sun.

"ECONOMIC ROYALISTS" ELIMINATING COMPETITION STEP BY STEP

By RAYMOND HOFSES

A CASE FOR private enterprise in the meat industry was made recently by the American Meat Institute through the medium of a newspaper advertisement.

What the ad asserted was that America's meat packing companies serve the public at a net profit, after all expenses, of less than 7 cents a week per average family of four.

Well, that's not much, is it? And so why are those Socialists so all-fired determined to make the industries the property of the people? And would it be worth the trouble to change over to a new economy merely to save 7 cents per family per week?

PERHAPS THAT KIND of figuring will reconcile some people to the private-profit motive. But there should be at least a few Americans who will reflect that one way to make figures lie is not to give all of the figures a chance to testify.

To get the entire story of what a privately-owned meat industry does to the people it is necessary to know a lot more than the AMI's advertisement tells.

One should know, for instance, that profits are added all along the line in order that a few people may enjoy big incomes. It is also necessary to understand — if one wants to figure correctly — what the AMI means by "expenses."

The senseless salaries of vice presidents and other do-nothing officials are an item of expense. So are the profits taken by every other privately-owned corporation with which the packing companies do business. The profits on fuel, on truck and railroad transportation equipment, on boxes, wrapping paper, traveling cranes and

pen points are figured in as items of "expense" before the net profit on meat is arrived at. And all those profits could be saved by the consumer if everybody owned the basic industries and if those industries were operated for the welfare of everybody instead of for the profit of owners.

THEN THERE IS the waste of competition that could be dropped from costs if the people owned and planned their own economy.

"Meat prices are determined by competition," the AMI advertisement tells us.

So they are, under a competitive system — and to the extent that there is competition. But in the nation's most-basic industries competition is rapidly disappearing and monopoly is taking its place. One result is that the "economic royalists" who manage those industries are able to keep supplies low and prices high.

Suggests John L. Lewis for big job

The suggestion that United Mine Workers President John L. Lewis and one good American coal mine operator be sent to Europe and put in charge of Ruhr operations to get coal production going was made in Brussels, Belgium, June 28, by Eric Johnston, former president of the U. S. Chamber of Commerce and now president of the Motion Picture Producers Association.

A fully productive Ruhr might put Europe on its feet and the "know how" of Lewis might turn the trick, Johnston said, adding that the key to European prosperity is coal production.

Johnston was in Brussels for the World Film Festival.

THE MARCH OF LABOR

UNITED NATIONS AND THE OIL MOGULS

We all know the United Nations Organization was set up to preserve world peace. Its sponsors told us it could handle any international problem and should have a sufficient force to put down any revolt against its authority.

But, according to the Associated Press, representatives of this country and Great Britain, speaking at Lake Success, a delightfully cool spot in New York state, insist that the United Nations is not big enough to "administer the rich oil resources in the Middle East."

Only the oil plutocrats of Britain and the United States can do that job. It means hundreds of millions of dollar in profits for them.

It may mean another World War for Britain and the United States. The oil moguls are not worrying about that. Plain people fight wars, but their representatives are not capable of "administering the rich oil resources of the Near East." —Labor.

THE TAFT-HARTLEY LAW

The Taft-Hartley law has been enacted over presidential veto and the noose is now around labor's neck.

It is well to remember that prominent labor leaders in Ohio sponsored the candidacy of Robert A. Taft for re-election to the Senate.

It is equally well to remember that William A. Green, President of the AFL, personally sponsored the candidacy of Fred Hartley of New Jersey for the House of Representatives.

It might just as well be remembered, also, that Senator Harley Kilgore, of West Virginia, is one of the finest friends labor has ever had in the Senate. He was barely re-elected last year after the most vicious fight had been made against him, and thousands of dollars poured into the campaign to defeat him. —John L. Lewis.

That's all we have to say! —The Progressive Minner.

WHY WE MUST SAVE OUR FORESTS

One of these days, Uncle Sam will have to think more and do more about his problems here at home. One of the most serious of these problems was pointed out by the U. S. Forestry Service, in a report entitled, "Wood Waste in the United States."

Our forests are disappearing, the report says, because we are cutting far more timber than we are growing, and are not carrying out "comprehensive forest conservation."

Moreover, of the 188,500,000 tons of wood cut each year, 108,900,000 tons, or much more than half, are "wasted or burned."

"Part of that enormous annual waste can and should be converted into products required for human needs," the report explains. However, even if there were no waste, we would be cutting trees faster than we are growing them.

Destruction of forests impoverishes any country, causes disastrous floods, and turns land into a desert. Will the American people wake up and stop this before it is too late? —Labor.

Girls in the Soviet Union "Making Mistake" Taking Foreigners for Husbands

The concert of nations is full of sour notes these days, and even attempts at international duets are not very successful if one of the participants is a Russian. British husbands of Russian wives whom they married and left, pro tem, in the Soviet Union, sent a delegation to interview Molotov during his recent brief visit to Paris, the object being to persuade the Kremlin to let the ladies out. The results of this petition have not been divulged, but meantime a Canadian, one George Okulich, formerly military attaché at the Canadian embassy in Moscow, has revealed the answer he received from Andrei Y. Vishinsky when he asked for an explanation of the refusal to let his Russian wife accompany him to Canada. It runs as follows:

"We have no racial prejudice as to whom our women may marry. But it is up to us whether or not they leave the country... The duty

of a Russian woman is to produce Soviet children—not children for the Canadian government... Most women who marry foreigners are of the wrong type to be examples of Russian womanhood. They try to exchange the hardship of building Russia for the ease of other countries. Women talk too much and thus they give the wrong impression of the Soviet Union."

We doubt whether any woman, if she talked for a week, could give a less favorable impression of the Soviet attitude toward children, women, capitalism, and international cooperation than Mr. Vishinsky has done in half a dozen sentences. He assuredly talked too much. —The Nation.

"The working class alone made the tools; the working class alone can use them; and the working class, therefore, must own them." —Eugene Debs.

News on the Four Winds

By WORLDOVER PRESS

Travelers to Mexico thru Laredo, Texas, will be surprised next year, if present plans go thru, to find on the Mexican side, in town of Nuevo Laredo, the shabby old buildings around the international bridge replaced by modern, clean, and attractive structures. The whole Mexican side near the boundary is to be rehabilitated and landscaped to present a pleasing view of Mexico as one crosses the border.

South American capitals are buzzing with reports, not officially confirmed, that Argentina's Peron government has concluded an atomic treaty with Franco's government in Spain. Spanish scientists are said to be on the way to Argentina, to evaluate the uranium deposits found in the mountainous areas toward the Andes, but the whole subject is being treated with a profound silence at Buenos Aires.

Sweden is the most motorized country in Europe, next to Great Britain, according to a recent survey which showed that the country has 250,000 registered motor vehicles.

Six times as many Japanese, most of them because of bad economic circumstances, have tried to commit suicide by hurling themselves in front of trains during the last year as in any year prior to 1943, according to a survey made by the newspaper Nihon Keizai. Figures of the Transport Ministry shows that in the 10 months ending in mid-February, 1947, 970 such suicide attempts out of 1,241 were successful.

MAGAZINE PUTS MEDICOS 'ON SPOT'

Says Cloak of Surgery Covers Mayhem and Murder in Many Operating Rooms

Senator Glen H. Taylor (Dem., Ida.), read into the "Congressional Record" an article from a popular magazine which puts the medical profession "on the spot."

It says that medical men "have long known the shocking fact" that many of the nine million operations performed annually in this country are unnecessary.

"Among doctors," the article declares, "it is an open secret that in many an operating room the cloak of surgery covers mayhem and even manslaughter."

"There are too many unqualified doctors literally getting away with murder in the operating room. There are too many operations motivated by an interest in the patient's pocketbook."

"Fee-splitting" by doctors is declared to be an evil. It is confined to a minority of doctors, but is not so insignificant it can be ignored.

The American Surgical Association is quoted as saying that at least half of the surgical operations are done by physicians without special qualifications. Of about 40,000 practicing physicians who perform surgery, less than 15,000 are said to be "certified."

This is given as a reason why deaths following operations are greater in the United States than in any other civilized country.

GOOD OLD TIMES

Bloomfield, N. J. — Sale under the auctioneer's hammer of textile mills which started here more than a century ago stirred memories of former employees, many of whom worked at the mills for more than a half century.

Eighty-two year old Christian Beck, who worked there 69 years, recalled that he earned 4 cents an hour and was paid monthly for a 65-hour week.

Want to Amount To Something?

Among the more intriguing bits of information on the desk is this: 1,114 Americans are multi-millionaires; 12,085 are millionaires; 117,900 are worth \$100,000 or more; while 1,308,000 are worth \$5,000 or more.

That adds up to one and a half million, almost, who have something, 1,425,985 to be exact. What about the other 139 million of us? We very much doubt whether the rest of us will amount to much until we have organized as a class and taken over the works. —Industrial Worker.

That which God writes on thy forehead, thou wilt come to it. —The Koran.

LOOKING AHEAD

By Len De Caux

Abraham Lincoln might well have been talking about the present Congress when, in 1864, he said: "We all declare for liberty; but in using the same word we do not all mean the same thing."

"With some the world liberty may mean for each man to do as he pleases with himself, and the product of his labor; while with others the same word may mean for some men to do as they please with other men, and the product of other men's labor..."

"The shepherd drives the wolf from the sheep's throat, for which the sheep thanks the shepherd as his liberator, while the wolf denounces him for the same act, as the destroyer of liberty..."

"Plainly, sheep and the wolf are not agreed upon a definition of the word liberty."

To American workers, the Wagner labor act was the greatest act of liberation since the emancipation of the slaves.

It freed them from fear of arbitrary discharge for union activity and from countless other employer tyrannies. It freed them to organize strong unions to defend their rights and advance their interests.

But in so doing, this act restricted the liberty of wolfish exploiters "to do as they please with other men and the product of other men's labor."

These wolves fought back through an organization they called the Liberty League.

A majority of the present Congress has continued this fight for the liberty of employers to break unions and impose working conditions of their choosing.

Convinced of the one-sided class character of the Taft-Hartley bill, the American Newspaper Publishers Assn. raised not a squeak against a clause that might threaten the press freedom of all newspapers.

When Senator Taft interpreted the ban of political "expenditures" as preventing labor papers from taking any political position, the CIO warned the ANPA that the same ban applied to "any corporation whatever," and might conceivably be used against any newspaper publishing corporation.

But the publishers ignored this warning. A big-business spokesman, they could not conceive of their bill being used against themselves, regardless of its language.

This confidence in the wolf-loving intentions of the present Congress is justified on the record.

It freed the profiteers to ravage labor and consumers, by ending the excess profits tax and price control, while continuing tax kickbacks to union-fighting corporations.

It passed, and nearly over-rode the veto on, a tax bill to favor the rich with tens of thousands in reduced taxes, while granting lower incomes only a few dollars and the poor not a penny.

It is also freeing landlords to raise rents 15 per cent, without caring for the freedom of tenants to have housing they can afford.

Once there was a man rowing a boat upstream. With all his effort, he could little more than hold his own against the current. He was fearful that at any moment the boat might be carried into dangerous rock-strewn rapids.

In the boat were two other men, taking it easy and singing, "Merrily we roll along, roll along, roll along."

The man at the oars yelled to them to give a hand, warning of the rapids.

But they shouted him down. One took the rudder but only to yank it in the wrong direction. The other kept leaning back for long swigs at a bottle of whisky, almost capsize the boat.

Then these two took to criticizing the man at the oars.

"What's he hollering about? We are doing fine, and he's got a job at good wages," said one.

"These laboring people are never satisfied," retorted the other. "Always wanting more. Got too much power."

When the oarsman got good and mad, the other two put their heads together.

"Arrogant, dictatorial, subversive, that what he is," they said. "What's more, he's rocking the boat. We'll fix him."

And they took a rope, made it into a lasso and threw it over the

oarsman's arms.

At this critical juncture, we must interrupt the story to say we don't know how its going to end.

It looks bad, unless the oarsman can disentangle himself and unless the others realize the danger and give a helping hand.

The Taft-Hartley bill has been made law, to lasso labor, to entangle it, to weaken its power.

Congress has done either nothing or the wrong thing. It has yanked the rudder of the boat of state in a dangerous direction, threatening to wreck it on the rocks of depression. And big business, drunk on super-profits and anti-labor venom, is rocking the boat with a vengeance.

A sober description of the present economic drift has just been presented to the Senate-House Committee on the Economic Report by Emil Rieve, on behalf of the CIO Full Employment Committee.

His statement points out that, whereas there is at present a high level of overall employment, there are dangerous signs of growing unemployment in the textile, apparel, electrical, rubber and some other industries.

Wholesale food prices have gone up 31 per cent since June, 1946. Retail prices reached an all-time high in March. And there is no sign of decline in sky-roaring living costs.

While corporation profits, after taxes, were running at a record annual rate of \$16.2 billion in the last quarter of 1946, and bid fair to break this record in the first half of 1947, real wages have declined by about \$8 weekly since 1945.

The proportion of national income going to wages and salaries has dropped from 70.2 per cent in 1944 to 62.2 per cent in the first quarter of 1947, while the proportion going to profits has increased by nearly one-half.

These and many other facts brought out in this CIO report add up to the conclusion that "high prices, exorbitant profits, the redistribution of national income, the liquidation of savings by low-income individuals, the shift to consumer loans, the reduced purchasing power of the mass of American consumers, are all steps on the road to collapse of our economy."

The strongest force to check this drift to the rapids of depression is organized labor, which works to increase purchasing power, to correct the maldistribution of wealth, and to promote an ever-expanding standard of living.

But, instead of aiding this force, Congress has passed the Taft-Hartley bill to curtail collective bargaining and to prevent the extension of union organization.

Its every other action has tended to rock the economic boat and head it in the wrong direction—repeal of the excess profits tax, raising prices by ending OPA, increasing rents, tax relief to the greedy and not the needy, and stumbling-blocks in the way of foreign trade.

The fight against the Taft-Hartley Act and to bring Congress to its senses and elect a better one, is a people's fight against the dangerous drift to national depression.

BONANZI!

Official returns are not yet in, but the magazine, "Business Week," predicts that "corporate profits for the first half of this year undoubtedly were the highest ever."

In its current issue, the magazine estimated that the six months' profits will reach an annual rate of "more than 16 billion dollars"—nearly 25 per cent greater than the banner year of 1946 and 100 per cent above the previous peacetime high, set in 1929.

NO ENEMIES

You! Have no enemies, you say? Alas! My friend, the boast is poor;

He who has mingled in the fray Of duty, that the brave endure, Must have made foes! If you have none, Small is the work that you have done.

You've hit no traitor on the hip, You've dashed no cup from perjured lip.

You've never turned the wrong to right, You've been a coward in the fight.